

Implementación del Sistema de Indicadores para la Gestión Integrada de la Zona Costera en las Illes Balears: estudio piloto en Menorca

Informe Técnico

Octubre 2010

Equipo de Trabajo:

Sara Fernández, Joan Matamalas

IBESTAT (Instituto de Estadística de las Illes Balears)

Amy Diedrich, Sandra Espeja, Ferran Navinés, Joan Crespí, Pau Balaguer, Joaquín Tintoré*

SOCIB (Sistema de Observación y Predicción Costera en las Illes Balears)

*SOCIB e IMEDEA (CSIC-UIB)

David Carreras, Sònia Estradé, Joana Fullana

OBSAM (Observatorio Socioambiental de las Illes Balears)

Resumen

La Gestión Integrada de la Zona Costera (GIZC) es un proceso internacionalmente aceptado para avanzar hacia la sostenibilidad del litoral, potenciando un uso equitativo de los recursos costeros (naturales, socioeconómicos, y culturales) e integrando a todos los sectores de la administración y la sociedad. Se basa en decisiones racionales derivadas de la información científica y en necesidades de los diferentes agentes. Es un proceso dinámico que proporciona medios para la discusión de limitaciones y/o problemas identificados a nivel local, regional y nacional así como mecanismos para la negociación de decisiones futuras relacionadas con el desarrollo sostenible en zonas costeras.

Para poder realizar una buena gestión es necesario iniciar el proceso a partir de un conocimiento del medio que se quiera gestionar, enfocado en todos los aspectos de la realidad actual y pasada que ayuden a comprender todo lo que en él sucede. De modo que se precisa información jurídico-administrativa, económica, social y ambiental. Desde esta perspectiva, y teniendo en cuenta que una parte significativa del territorio Balear es costero, el desarrollo de un sistema de indicadores ambientales y socio-económicos es clave para asegurar una GIZC.

El proyecto para desarrollar un Sistema de Indicadores para la GIZC de las Illes Balears se inició en 2005 en el marco del proyecto I+D+i GIZC¹, liderado por el IMEDEA (CSIC-UIB) conjuntamente con la Dirección General de Investigación, Desarrollo Tecnológico e Innovación del Gobierno de las Illes Balears. El objetivo principal de este trabajo fue desarrollar herramientas de apoyo a la toma de decisiones relacionadas con el desarrollo sostenible en la zona costera, herramientas basadas en la GIZC y el conocimiento científico, siguiendo las grandes líneas internacionales, y recogiendo las necesidades de la sociedad de las Illes Balears. Desde 2009, las actividades relacionadas con el proyecto I+D+i GIZC se han continuado dentro de la área estratégica de investigación sobre la ciencia de la sostenibilidad y la Gestión Integrada de Zonas Marinas y Costeras de la ICTS-SOCIB (Sistema de Observación y Predicción Costera de las Illes Balears).

El Consejo Económico y Social de las Illes Balears (CES) ha co-liderado con el IMEDEA (CSIC-UIB) el desarrollo del sistema de indicadores, publicándose los resultados del proyecto en el *Dictamen 05/2007 del CES para un Sistema de Indicadores para la GIZC en las Illes Balears*². Estos indicadores se presentaron a la sociedad de las Illes Balears en Palma el 9 de febrero de 2009, en un acto público presidido por el President del Govern de les Illes Balears y que contó también con el apoyo de todos los Presidentes de los Consells Insulars.

---

¹ Para información detallada sobre el proyecto I+D+i GIZC véase <http://www.costabalearsostenible.com/>.

² Se puede descargar Sistema de Indicadores para la GIZC en las Illes Balears en: www.costabalearsostenible.com/PDFs/es_libroindicadores.pdf

El Dictamen 05/2007 del CES es una propuesta para implementar el sistema de indicadores en la realidad del territorio Balear. En otras palabras, se pretende que la toma de decisiones a nivel político se base en datos fiables, coordinados, útiles e interpretables. Esto implica la integración del sistema de indicadores propuesto en un sistema de gobernanza más amplio, dirigido hacia la implementación del desarrollo sostenible, basado en la GIZC. En este sentido, a principios de 2009, se constituyó un grupo de trabajo formado por el Director General de R+D+i, el Director del IBESTAT (Instituto de Estadística de las Illes Balears), y el Director del SOCIB, en colaboración con el OBSAM (Observatorio Socioambiental de Menorca) que decidió iniciar un proyecto piloto en Menorca para implementar el Dictamen 05/2007. Menorca se considera una zona piloto ideal tanto por el nivel de protección de los recursos naturales y el patrimonio (ej. es un Reserva de la Biosfera de la UNESCO) como por el liderazgo internacionalmente reconocido del Consell Insular de Menorca (ej. Plan Territorial Insular (PTI) de Menorca) siendo un ejemplo a seguir tanto a nivel autonómico como nacional o internacional.

Los objetivos específicos del estudio piloto en Menorca para implementar el Sistema de Indicadores para la GIZC en las Illes Balears son:

- a. Para cada indicador, diseñar y desarrollar unas fichas técnicas, dirigidas a expertos y personas responsables en la toma de decisiones relacionadas con la GIZC.
- b. Ajustar, profundizar y, donde es necesario, mejorar el sistema de indicadores en base a un estudio más detallado de su implementación.

Globalmente, este estudio representa un paso importante hacia un objetivo más amplio que es el de implementar el sistema de indicadores en todas las Illes Balears.

En este informe se presentan los resultados de la primera fase del proyecto piloto en Menorca, que se realizó entre octubre 2009 – agosto 2010. En esta fase, se ha trabajado con 17 indicadores que se identificaron de alta importancia e idoneidad en el Dictamen 05/2007. Específicamente, en esta fase se han creado una serie de fichas técnicas diseñadas para facilitar y estandarizar la obtención de datos de cada indicador y para su análisis posterior. Este paso asegurará una implementación sistemática, coordinada, comparable y replicable del sistema en el futuro, no solo en Menorca, sino incluso en otras islas. Concretamente, las fichas definen las características teóricas del indicador, especifican donde encontrar los datos y su escala (espacial y temporal), detallan la metodología paso a paso y, además, en el apartado de comentarios se explican las dificultades y se sugieren mejoras para el indicador.

La GIZC implica cooperación y así esta fase del proyecto piloto se ha realizado con el apoyo de varios organismos, cada uno de ellos representando una perspectiva distinta de la realidad local. Por un lado, en la creación del sistema de indicadores participaron el CES (representación social) y el IMEDEA (CSIC-UIB) (representación científica). Por otro, en la implementación en Menorca ha participado el IBESTAT (obtención y validación de datos), el OBSAM (aportación científica y conocimiento de la realidad

local) y el SOCIB (apoyo científico), llevando a cabo el trabajo a partir de la cooperación y el consenso.

En la tabla 1, se puede observar como 9 de las 17 fichas de indicadores han sido definidas como completas. Las 4 fichas clasificadas como parciales están a la espera de completarse por razones de disponibilidad de datos y/o desarrollo completo de metodologías. Por último, 4 de los indicadores están pendientes de la obtención de todos los datos³.

Tabla 1. Resumen del estado de las Fichas Desarrolladas

FICHA	INDICADOR	ESTADO
1	Área de tierra y mar protegida por una regulación legal	Parcial
2	Desempleo	Completo
3	Ocupación de la oferta turística	Completo
4	Evolución de la demanda turística	Completo
5	Calidad del suministro turístico	Parcial
6	Precio del suministro turístico	Pendiente
7	Consumo de agua	Pendiente
8	Consumo eléctrico	Completo
9	Pesca	Pendiente
10	Tratamiento de aguas/depuración	Parcial
11	Densidad de población residente	Completo
12	Estacionalidad de la población	Pendiente
13	Población extranjera	Completo
14	Construcción de viviendas	Completo
15	Número de amarres	Completo
16	Carga en infraestructuras viarias y sociales	Parcial
17	Calidad de las playas	Completo

Esta fase del estudio piloto es un primer paso importante hacia el objetivo global de implementar el sistema de indicadores para la GIZC en Menorca y, posteriormente, en las Illes Balears, pero representa sólo una parte inicial de una amplia serie de actividades que se tendrían que desarrollar para lograr este objetivo. En este sentido,

---

³ Se encuentran detalles sobre las metodologías y tareas pendientes para cada indicador en la sección 4 de este informe.

por último, se presentan cuatro recomendaciones para avanzar con la implementación del sistema de indicadores en las Illes Balears. Estas incluyen:

- La búsqueda, obtención, y coordinación de datos adicionales.
- El desarrollo y acuerdo de las metodologías para calcular (1) estacionalidad, (2) población base, y (3) segundas residencias.
- El desarrollo de fichas técnicas para otras islas y la aplicación de más indicadores.
- La integración del Sistema de Indicadores para la GIZC en las Illes Balears dentro de un sistema de gobernanza que apoye a la toma de decisiones relacionados con el desarrollo sostenible.

El éxito final de esta iniciativa dependerá principalmente de la existencia de un sistema de gobernanza coordinado, eficiente y basado en la GIZC. Esto ayudará a conseguir que la información y las recomendaciones que resulten del cálculo de los indicadores provoquen una respuesta a nivel de la toma de decisiones relacionadas con el desarrollo sostenible en las Illes Balears. En la siguiente fase del proyecto piloto, el SOCIB, en colaboración con otros organismos, seguirá desarrollando trabajo que responde a estas necesidades para alcanzar la implementación real y efectiva del sistema de indicadores en Menorca y, consecuentemente, en el conjunto de las Illes Balears.

Contenido

Resumen.....	i
1. Introducción.....	1
Objetivos del Estudio Piloto	2
El Trabajo Realizado	3
2. Metodología. El Desarrollo de las Fichas Técnicas.....	5
Equipo de Trabajo	5
El Desarrollo de las fichas.....	5
3. Resultados. Las Fichas Técnicas.....	7
Ficha1. (3) Área de sol y mar protegida por una regulación legal	9
Ficha 2. (15) Desempleo.....	15
Ficha 3. (19) Ocupación de la oferta turística	19
Ficha 4. (20) Evolución de la demanda turística	23
Ficha 5. (23) Calidad del suministro turístico.....	27
Ficha 6. (24) Precio del suministro turístico.....	33
Ficha 7. (28) Consumo de agua	35
Ficha 8. (29) Consumo eléctrico.....	39
Ficha 9. (30) Pesca.....	43
Ficha 10. (31) Tratamiento de aguas/depuración.....	45
Ficha 11. (34) Densidad de población residente.....	49
Ficha 12. (35) Estacionalidad de la población	53
Ficha 13. (36) Población extranjera.....	55
Ficha 14. (37) Construcción de viviendas.....	59
Ficha 15. (40) Número de amarres.....	63
Ficha 16. (41) Carga en infraestructuras viarias y sociales.....	67
Ficha 17. (52) Calidad de las playas.....	71
4. Datos, Metodologías y Tareas Pendientes	73
Datos Pendientes.....	73
Metodologías Pendientes.....	75
Tareas pendientes de cada indicador	77
5. Conclusiones y Recomendaciones.....	85
Hitos principales del desarrollo e implementación del sistema de indicadores.....	86
Publicaciones relacionadas con el sistema de indicadores.....	87
Anexo 1. Lista de Reuniones	89
Anexo 2. Explicación de los apartados de las fichas y plantilla de la ficha técnica.....	90

1. Introducción

El proyecto I+D+i GIZC del IMEDEA (CSIC-UIB), iniciado en 2005 conjuntamente con la Dirección General de Investigación, Desarrollo Tecnológico e Innovación del Gobierno de las Illes Balears, constituye una iniciativa que parte de la consideración de la necesidad e importancia de una investigación de calidad como elemento clave para alcanzar una gestión sostenible del litoral de las Illes Balears, bajo un enfoque que incorpora no solo una dimensión medioambiental, sino también las dimensiones de gobernanza y socioeconomía.⁴ Desde el 2009, las actividades relacionadas con el proyecto I+D+i GIZC se han continuado dentro de la área estratégica de investigación de la Ciencia de la Sostenibilidad y la Gestión Integrada de Zonas Costeras y Marinas de la ICTS-SOCIB (Sistema de Observación y Predicción Costera de las Illes Balears), un consorcio de investigación establecido en 2009.

Un componente importante del proyecto I+D+i GIZC ha sido el desarrollo del Sistema de Indicadores para la GIZC en las Illes Balears. El objetivo principal de este trabajo ha sido crear una herramienta para apoyar la toma de decisiones relacionadas con el desarrollo sostenible en la zona costera, basada en la GIZC, y el conocimiento científico, siguiendo las grandes líneas internacionales, y recogiendo las necesidades de la sociedad de las Illes Balears. Estos elementos se consideran claves para avanzar hacia una sostenibilidad tangible y real en la zona costera de las Illes.

El Consejo Económico y Social de las Illes Balears (CES) ha co-liderado con el IMEDEA (CSIC-UIB) el desarrollo del proyecto. Esta colaboración entre una entidad representativa de la sociedad civil (CES) y una institución científica (IMEDEA (CSIC-UIB)) representa una evolución en el modo de implementar la investigación científica y el desarrollo de herramientas útiles para la mejora de la gestión política, avanzando hacia una transferencia bidireccional entre el conocimiento científico y la realidad social. Por un lado, la participación del IMEDEA (CSIC-UIB) proporcionó el rigor científico del sistema, mientras que, por otro, el CES aportó el conocimiento para asegurar que los indicadores respondiesen a las necesidades y la realidad local.

Los resultados del proyecto se publicaron en el *Dictamen 05/2007 del CES para un Sistema de Indicadores para la GIZC en las Illes Balears*⁵, y se presentaron a la sociedad de las Illes Balears en Palma el 9 de febrero de 2009, en un acto público presidido por el Presidente del Govern de les Illes Balears y que contó también con el apoyo de todos los Presidentes de los Consells Insulars.

El Dictamen propone la implementación de un sistema de 54 indicadores distribuidos entre tres categorías interrelacionadas: gobernanza, socioeconomía y medioambiente.

---

⁴ Para información detallada sobre el proyecto I+D+i GIZC véase <http://www.costabalearsostenible.com/>.

⁵ Se puede descargar el Sistema de Indicadores para la GIZC en las Illes Balears en: www.costabalearsostenible.com/PDFs/es_libroindicadores.pdf

Adicionalmente, este documento contiene un plan de implementación basado en un análisis de idoneidad e importancia relativa de los indicadores, una estimación de los recursos necesarios para su implementación, y una serie de fichas que identifican metodologías, fuentes de datos, y escalas espaciales y temporales para cada indicador.

Se inició un estudio piloto en Menorca como primer paso hacia la implementación del Dictamen 05/2007. Menorca se considera una zona piloto ideal tanto por el nivel de protección de los recursos naturales y el patrimonio (ej. es un Reserva de la Biosfera de la UNESCO) como por el liderazgo internacionalmente reconocido del Consell Insular de Menorca (ej. Plan Territorial Insular (PTI) de Menorca) siendo un ejemplo a seguir tanto a nivel autonómico como nacional o internacional.

Objetivos del Estudio Piloto

Los objetivos específicos del estudio piloto en Menorca para implementar el Sistema de Indicadores para la GIZC en las Illes Balears son:

- a. Para cada indicador, diseñar y desarrollar unas fichas técnicas, dirigidas a expertos y personas responsables en la toma de decisiones relacionadas con la GIZC.

- b. Ajustar, profundizar y, donde es necesario, mejorar el sistema de indicadores en base a un estudio más detallado de su implementación.

Globalmente, este estudio representa un paso importante hacia un objetivo más amplio que es el de implementar el sistema de indicadores en todas las Illes Balears.

El Trabajo Realizado

Los resultados de la primera fase del estudio piloto en Menorca (octubre 2009 – agosto 2010) se presentan en este informe técnico. El trabajo realizado responde a los objetivos descritos anteriormente utilizando como ejemplo los 17 indicadores del Dictamen identificados como de alta idoneidad e importancia.

Los indicadores tratados en este informe son:

- Indicador 3 Área de tierra y mar protegida por una regulación legal
- Indicador 15 Desempleo
- Indicador 19 Ocupación de la oferta turística
- Indicador 20 Evolución de la demanda turística
- Indicador 23 Calidad del suministro turístico
- Indicador 24 Precio del suministro turístico
- Indicador 28 Consumo de agua
- Indicador 29 Consumo eléctrico
- Indicador 30 Pesca
- Indicador 31 Tratamiento de aguas – depuración
- Indicador 34 Densidad de población residente
- Indicador 35 Estacionalidad de la población
- Indicador 36 Población extranjera
- Indicador 37 Construcción de viviendas
- Indicador 40 Número de amarres
- Indicador 41 Carga en infraestructuras viarias y sociales
- Indicador 52 Calidad de las playas

Este informe está diseñado para servir como una herramienta técnica de obtención de datos y de cálculo de los indicadores seleccionados. Esto será importante para asegurar una implementación sistemática, coordinada, comparable y replicable del sistema en el futuro tanto en Menorca como incluso en otras islas.

En la siguiente sección 2 se detalla el equipo de trabajo que ha formado parte del proyecto, y se define el proceso que se realizó para desarrollar las fichas. En la sección 3, se presentan las fichas técnicas, como resultado mayor de la primera fase del proyecto piloto. En la sección 4 se presentan aquellos aspectos que han comportado retos tanto en la obtención de datos como en la metodología concreta de algunos indicadores. Finalmente, en la sección 5, se especifican las conclusiones y recomendaciones en cuanto a la búsqueda y obtención de datos, a las metodologías, al desarrollo de otros indicadores, y al desarrollo de las fichas en otras islas.

2. Metodología. El Desarrollo de las Fichas Técnicas

Las fichas técnicas están dirigidas a expertos encargados del cálculo de los indicadores. Tienen el objetivo de facilitar y estandarizar la obtención de datos fiables para cada indicador y su análisis posterior. En esta sección se define el equipo que realizó este trabajo y se explica el proceso que se efectuó para desarrollar las fichas.

Equipo de Trabajo

El equipo de trabajo que implementó el estudio piloto pertenece a tres organismos: IBESTAT (Instituto de Estadística de las Illes Balears), SOCIB (Sistema de Observación y Predicción Costera en las Illes Balears), y OBSAM (Observatorio Socioambiental de Menorca). El IBESTAT actuó como coordinador de esta fase, dando sus aportaciones, sobre todo, en la obtención y valoración de la calidad de los datos. El SOCIB y el OBSAM proporcionaron el apoyo técnico necesario para desarrollar las fichas. Los miembros del equipo técnico se comunicaron continuamente durante este estudio a través de reuniones entre los distintos organismos (véase el anexo 1 para conocer la lista de reuniones realizadas), incluso reuniones puntuales informales entre miembros individuales del equipo de trabajo, y manteniendo conversaciones por correo electrónico y teléfono.

El Desarrollo de las fichas

El desarrollo de las fichas se realizó en tres etapas: (1) el diseño de una ficha plantilla, (2) la obtención, valoración, y sistematización de datos, y (3) la creación de las fichas técnicas.

La *ficha plantilla* que se utilizó y la explicación de sus apartados se encuentran en el anexo 2.

La etapa de *obtención, valoración, y sistematización de los datos* fue liderada por el IBESTAT. En muchos casos, IBESTAT ya disponía de los datos. En el caso que los datos necesarios no se hubieran obtenido anteriormente, el equipo se ponía en contacto con los organismos competentes para conseguirlos,⁶ y seguidamente se

---

⁶ Los datos ofrecidos en esta publicación provienen de la información generada por el IBESTAT, las consellerías del Govern, los consejos insulares y los ayuntamientos de la comunidad autónoma balear a partir del ámbito competencial que les es propio. En este sentido, su reconocimiento como dato estadístico oficial está vinculado a lo que se establezca en el Plan estadístico 2010-2013 de las Illes Balears y específicamente en los programas anuales que lo desarrollen.

sistematizaban. Esta actividad consistía en codificar los datos (para su referencia en las fichas técnicas) y crear una base de datos Excel complementaria.

En la última etapa se *crearon las fichas* a partir del siguiente proceso, que fue coordinado desde el SOCIB:

- a. Primer borrador de la ficha técnica se desarrolla en el SOCIB utilizando los datos aprobados por el IBESTAT.
- b. Primer borrador de ficha se analiza en el IBESTAT.
- c. Segundo borrador se revisa en el SOCIB.
- d. Tercer borrador de la ficha técnica se revisa en el OBSAM.
- e. Desarrollo de la versión final en el SOCIB.

3. Resultados. Las Fichas Técnicas

En la siguiente tabla se muestra de forma resumida el estado de cada uno de los 17 indicadores trabajados en esta fase piloto, los cuales fueron definidos como de mayor idoneidad e importancia en el dictamen 5/2007 del CES. En la tabla 1, se puede observar como 9 de las 17 fichas han sido definidas como *completas*. Los 4 indicadores clasificados como *parciales* están a la espera de completarse por razones de disponibilidad de datos y/o definición metodológica. Por último, 4 de los indicadores están *pendientes* de la obtención de varios datos.⁷

A continuación se muestran todas las fichas técnicas en formato Word de los 17 indicadores, ordenadas ascendentemente según el número que se les asignó en el Dictamen. Las fichas están desarrolladas en catalán.

Tabla 1. Resumen del estado de las Fichas desarrolladas

FICHA INDICADOR		ESTADO
1	(3) Área de tierra y mar protegida por una regulación legal	Parcial
2	(15) Desempleo	Completo
3	(19) Ocupación de la oferta turística	Completo
4	(20) Evolución de la demanda turística	Completo
5	(23) Calidad del suministro turístico	Parcial
6	(24) Precio del suministro turístico	Pendiente
7	(28) Consumo de agua	Pendiente
8	(29) Consumo eléctrico	Completo
9	(30) Pesca	Pendiente
10	(31) Tratamiento de aguas/depuración	Parcial
11	(34) Densidad de población residente	Completo
12	(35) Estacionalidad de la población	Pendiente
13	(36) Población extranjera	Completo
14	(37) Construcción de viviendas	Completo
15	(40) Número de amarres	Completo
16	(41) Carga en infraestructuras viarias y sociales	Parcial
17	(52) Calidad de las playas	Completo

---

⁷ Ver la sección 4 para detalles sobre las metodologías y tareas pendientes para cada indicador

Ficha1. (3) Área de sol y mar protegida por una regulación legal

3. ÀREA DE SÒL I MAR PROTEGIDA PER UNA REGULACIÓ LEGAL
Objectiu
Obtenir la superfície protegida tant a escala local, estatal, com internacional de la zona costanera i de la zona interior del territori, separant les àrees terrestres de les marines.
Conceptes
<p>Existeix un gran nombre de figures de protecció, la diferència entre les quals és l'administració que les gestiona i el grau de protecció que impliquen. A més, cal recalcar que el fet de que una zona estigui protegida no implica que estigui gestionada. A continuació, es mostren el conjunt de figures de protecció segons la seva administració competent:</p>
<p><u>Figures de protecció europees (Xarxa Natura 2000):</u></p> <ul style="list-style-type: none">
- Lloc d'Interès Comunitari (LIC)
- Zona d'Espècial Protecció per a les Aus (ZEPA)
<p><u>Figures de protecció estatals:</u></p> <ul style="list-style-type: none">
- Parc Natural
- Reserva Natural
<p><u>Figures de protecció de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears:</u></p> <ul style="list-style-type: none">
- Àrea Natural d'Espècial Interès (ANEI)
- Àrea Rural d'Interès Paisatgístic (ARIP)
- Alzinar protegit
- Àrea Natural d'Interès Territorial (ANIT)
- Àrea d'Interès Paisatgístic (AIP)
- Àrea d'Alt Nivell de Protecció (AANP) fora d'ANEI
- Àrea de Protecció Territorial (APT) costera
<p>A dins de les reserves marines es defineixen 3 àrees amb diferent nivell de protecció:</p> <ul style="list-style-type: none">
• La zona A de reserva integral o de protecció màxima, on no es permet cap activitat extractiva ni ancorar sobre les praderies de fanerògames marines.
• La zona B on només s'autoritza la pesca professional d'arts menors al hivern.
• La zona C, on es permet la pesca professional i el busseig esportiu amb autorització expressa de la Direcció General de Pesca, i la pesca recreativa, subjecta a la regulació vigent. [CAIB]
<p>Totes les figures de protecció es basen en la legislació vigent.</p> <ul style="list-style-type: none">
- Directiva Aus. Directiva 79/409/CEE del Consell, de 2 d'abril de 1979, relativa a la conservació de les aus silvestres.
- Llei 1/1984, de 14 de març, d'ordenació i protecció d'àrees naturals d'interès especial.
- Llei 4/1986, de dia 7 de maig, de declaració de "S'Albufera d'Es Grau", com a àrea natural d'interès especial.
- Llei 1/1988, de 7 d'abril, declaració de la zona litoral i boscosa de la costa sud

del terme municipal de Ciutadella, compresa entre el sorral de Són Xoriguer i cala Galdana, com a àrea natural d'especial interès.

- Llei 2/1988, de 28 d'abril. És declara ANEI el Barranc d'Algendar (BOE 14/10/1988).
- Llei 11/1988, de 26 d'octubre, de declaració de l'àrea que comprèn la zona d'Atalis, Barrancs de Sa Vall i És Bec i platges de Són Bou, en els termes municipals de Mercadal i Alaior com àrea natural d'especial interès.
- Llei 4/1989, de 29 de març, de declaració de la zona costanera compresa entre Cala Mitjana i Platges de Binigaus, així com els barrancs de Cala Mitjana, Trebeluger, Sa Covà, Són Fideu, Cala Fustam, Sant Miquel, Sa Torre Vella i Binigaus, Area Natural d'especial interès.
- Llei 8/1989, de 24 de maig, de modificació de la Llei 11/1988, de declaració de l'àrea natural de la zona d'Atalis, Barranc de Sa Vall i És Bec i Platges de Són Bou, en els termes municipals d'És Mercadal i Alaior.
- Acord del Consell de Govern de la CAIB de 8 de febrer de 1990, relatiu a l'aprovació inicial del Pla Especial de Protecció de l'Àrea Natural d'Especial Interès de la zona litoral de la costa sud del terme municipal de Ciutadella.
- Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i règim urbanístic de les àrees d'especial protecció.
- Directiva Hàbitat. Directiva 92/43/CEE del Consell, de 21 de maig de 1992, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i del fauna i flora silvestres.
- Llei 7/1992, de 23 de desembre, de modificació de determinats articles de la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears.
- Decret 32/1992, de 21 de maig, pel qual es declara "zona sensible", des del punt de vista de la protecció del medi ambient i dels recursos naturals i de la conservació de l'espai natural i del paisatge, a tot el territori de les Illes Balears.
- Decret 86/1992, de 18 de novembre, d'aprovació definitiva de la delimitació de les àrees d'alzinar protegit.
- Decret 124/1993, de 25 de novembre, de modificació del Decret 86/1992.
- Decret 50/1995, de 4 de maig. Creació del Parc Natural de s'Albufera des Grau, l'illa d'en Colom i el cap de Favàritx (BOCAIB 20/05/1995)
- Decret 143/1997, de 14 de novembre, pel qual es modifica la delimitació de les àrees d'alzinar protegit, aprovades pel Decret 86/1992, de 18 de novembre.
- Ordre de 5 d'octubre de 1999, per la qual es creen les Comissions de seguiment de les reserves marines del Nord de Menorca i dels Freus d'Eivissa i Formentera.
- Llei 6/1999 i 14/2000. Directrius d'Ordenació Territorial (DOT) dels Illes Balears (BOE 19/01/2001).
- Llei 1/2000 de 9 de març de 2000, de Modificació de la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals, per la qual es més àmplia l'àmbit d'algunes àrees d'especial protecció.
- Decret 130/2001, de 23 de novembre de 2001. Delimitació dels àrees d'Alzinar Protegit als illes de Mallorca i Menorca (BOCAIB 13/12/2001).
- Decret 53/2002, de 5 d'abril, pel qual es modifica el Decret 50/1995, de 4 de maig, de declaració del parc natural de s'Albufera des Grau, Illa d'en Colom i Cap de Favàritx.
- Acord de 16 de maig de 2003, pel qual s'aprova definitivament el Pla d'Ordenació dels recursos naturals de s'Albufera des Grau (Menorca).
- Ple del Consell Insular de Menorca, de 25 d'abril de 2003. Aprovació definitiva del Pla Territorial Insular de Menorca (BOIB 16/05/2003).

- Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO).
- Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat.
- Decret Llei 1/2007 de 23 de novembre, de mesures cautelars fins a l'aprovació de normes de protecció d'àrees d'especial valor ambiental per a les Illes Balears.
- Llei 4/2008, de 14 de març, de mesures urgents per al desenvolupament territorial sostenible dels Illes Balears.
- [Acord del Consell de Govern de 30 de maig de 2008, pel qual es creen noves Zones d'Especial Protecció per a les Aus \(ZEPA\) i s'amplia la superfície d'algunes de les existents en l'àmbit de l'illa de Mallorca i de l'illa de Menorca \(2008-05-30\).](#)

Els Bens d'Interès Cultural són aquells que per les seves singulars característiques i rellevància són objecte d'especials mesures de protecció, divulgació i foment per part de les administracions que gaudeixen de les competències en l'àmbit cultural. Es divideixen en tres grans grups segons la temàtica; bens d'interès arqueològic, bens d'interès arquitectònic, i bens d'interès etnològic. [\[OBSAM Indicadors bàsics\]](#)

Tipus						
Indicador de governança						
Dades					Font	Període de referència
Mesura	Act	Op	Nom	Codi		
1.Àrea marina protegida	-	-	*	-	Conselleria de Medi Ambient.	2000-2004
2.Àrea terrestre protegida	-	-	*	-	Conselleria de Medi Ambient.	1986-2008
3.Patrimoni històric i cultural **	-	-	*	-	Departament de Cultura i educació. Consell Insular de Menorca.	2000-2008
4. Gestió de la zona protegida	-	-	*	-	Departament d'Ordenació del Territori. Consell Insular de Menorca. i OBSAM	1986-2008
Mesura	Escala espacial		Escala temporal		Unitats	
	Idònia	Disponible	Idònia	Disponible		
1	C.A.	X	Anual	X	Hectàrees Mapa 1:5000	
	Illa	X				
	Municipi					
2	C.A.	X	Anual	X	Hectàrees	
	Illa	X				
	Municipi					
	C.A.					

3		<i>Illla</i>	X	<i>Anual</i>	X	Número de BIC
4		<i>Illla</i>	X	<i>Anual</i>	X	Hectàrees
Metodologia						
Mesura		PASSOS		RESULTATS		
1	A	Recerca de les dades sobre l'àrea marina protegida estatal.		Figures de protecció estatal a Menorca. 1988-2007 (<i>finestra '1-2.a' de l'arxiu '3_àrea protegida'</i>)		
	B	Recerca de les dades sobre l'àrea marina protegida europea.		Figures de protecció europea a Menorca. 2000-2008 (<i>finestra '1-2.b' de l'arxiu '3_àrea protegida'</i>)		
	C	Recerca de les dades sobre l'àrea marina protegida autonòmica.		Pendent (<i>finestra '1-2.c' de l'arxiu '3_àrea protegida'</i>)		
2	A	Recerca de les dades sobre l'àrea terrestre protegida estatal.		(Figures de protecció estatal a Menorca. 1988-2007 (<i>finestra '1-2.a' de l'arxiu '3_àrea protegida'</i>)		
	B	Recerca de les dades sobre l'àrea terrestre protegida europea.		Figures de protecció europea a Menorca. 2000-2008 (<i>finestra '1-2.b' de l'arxiu '3_àrea protegida'</i>)		
	C	Recerca de les dades sobre l'àrea terrestre protegida autonòmica.		Pendent (<i>finestra '1-2.c' de l'arxiu '3_àrea protegida'</i>)		
3**	A	Recerca de les dades sobre el patrimoni històric i cultural: Bens d'Interès Cultural		Registre insular de Bens d'Interès Cultural a Menorca. 2000-2008 Bens d'Interès Cultural segons tipologia a Menorca. 2000-2008 (<i>finestra '3.a' de l'arxiu '3_àrea protegida'</i>)		
4	A	Anàlisi del tipus de gestió de les zones protegides		Pendent de decidir la metodologia final amb OBSAM (número de graus) (<i>finestra '4.a' de l'arxiu '3_àrea protegida'</i>)		
Comentaris						
<p>* Les mesures d'aquest indicador no estan definides dintre del inventari estadístic de les Illes Balears 2010-2013.</p> <p>** Aquesta mesura s'ha extret de la metodologia DEDUCE i tal com està definida no es possible contabilitzar-la, però s'ha realitzat a partir de les dades proporcionades pel Consell Insular de Menorca sobre les dades de Bens d'Interès Cultural.</p> <p>El fet d'estar tractant diferents figures de protecció a diversos nivells administratius comporta problemes a l'hora de contabilitzar el total d'àrea protegida tenint en compte les superposicions de les diferents figures. De manera que les dades sobre la superfície total protegida que provenen de la Conselleria de Medi Ambient no són exactament igual a les que provenen del Consell Insular de Menorca. OBSAM recull el total de les superfícies terrestres protegides en el seu sistema d'indicadors PTI 2008</p>						

Canvis del Dictamen:

- *Anàlisi d'adequació:* Una vegada desenvolupada la metodologia es creu convenient revisar el valor del criteri "disponibilitat de les dades" ja que la mesura 3 (patrimoni històric i cultural), tal i com es descriu en la metodologia DEDUCE no té una adequació de 3, hauria de ser més baixa. El fet de tenir problemes amb la exactitud de la delimitació de les àrees protegides també fa disminuir el valor d'adequació de l'indicador.

- *Nova mesura:* Tenint en compte que el realment important en la zona protegida és la implicació d'una gestió i no tot el sòl protegit, s'ha cregut convenient incloure la nova mesura de 'gestió de les zones protegides'.

- *Canvi d'escala espacial:* segons el dictamen l'escala espacial correspon a una franja concreta del litoral però no s'ha seguit aquest criteri, sinó el mateix que a les altres fitxes: C.A., illa i municipi.

Ficha 2. (15) Desempleo

15. ATUR REGISTRAT						
Objectiu						
Obtenir l'evolució del nombre d'aturats registrats i la seva taxa desagregada per grups d'edat i nacionalitat, així com, l'evolució de l'estacionalitat en els aturats registrats.						
Conceptes						
<p>La <i>població en atur registrat</i> s'entén com a població en atur registrat inscrita a les oficines del SOIB. L'Ordre Ministerial (OM) de 11 de març de 1985 estableix la definició d'atur registrat com les demandes de feina pendents de satisfer l'últim dia del mes excepte les que es troben en determinades situacions. Per més informació veure la referència següent.</p> <p>[Principals definicions i conceptes. Observatori del Treball de les Illes Balears.]</p> <p>La <i>taxa d'atur registrat</i> mesura la relació entre les persones que es troben en situació d'atur segons els registres del SOIB i la població activa registrada (població en atur registrat al SOIB més la població afiliada d'alta en la seguretat social).</p> <p>[Informes anuals sobre el mercat de treball balear. Observatori del Treball de les Illes Balears.]</p>						
Tipus						
Indicador Socioeconòmic						
Disponibilitat de dades						
Dades					Font	Període de referència
Mesura	Act	Op	Nom	Codi		
1. Nombre i evolució de l'atur registrat					Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB). Observatori del treball de les Illes Balears.	2005-2008
2. Taxa d'atur registrat i la seva evolució						
3. Evolució de l'estacionalitat en l'atur registrat		X	Demandants inscrits a les oficines del SOIB	19 302 003		
4. Atur registrat estranger						
5. Atur registrat de llarga durada						
Escala de les dades						
Mesura	Escala espacial		Escala temporal		Unitats	
	Idònia	Disponible	Idònia	Disponible		
1	C.A.	X	Anual	X	Nombre de persones	
	Il·la	X				

	<i>Municipi</i>	X	<i>Mensual</i>	X	
2	<i>C.A.</i>	X	<i>Anual</i>	X	Percentatge
	<i>Illa</i>	X			
	<i>Municipi</i>	X	<i>Mensual</i>		
3	<i>C.A.</i>		<i>Anual</i>		*
	<i>Illa</i>				
	<i>Municipi</i>		<i>Mensual</i>		
4	<i>C.A.</i>	X	<i>Anual</i>	X	Nombre de persones
	<i>Illa</i>	X			
	<i>Municipi</i>	X	<i>Mensual</i>	X	
5	<i>C.A.</i>	X	<i>Anual</i>	X	Nombre de persones
	<i>Illa</i>	X			
	<i>Municipi</i>	X	<i>Mensual</i>	X	

Metodologia

Mesura		PASSOS	DADES
1	A	<p>Recerca d'informació sobre població en atur registrat a Menorca, en els registres de l'Observatori del treball.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dades mensuals (per grup d'edat, per sexe i per sectors econòmics) 	<p>Aturats registrats per mesos, municipi, sexe i grup d'edat (2005-2008). (Finestra '1.a' del arxivo '15.ATUR.xls')</p>
	B	<p>Càlcul de la mitjana anual de la població en atur registrat per sexe: $(X_1+X_2+\dots+X_{12})/12$</p> <p>X=nombre de dones/homes en un mes determinat.</p>	<p>Aturats registrats per mesos, sexe i per illes i municipis (2005-2008) (Finestra '1.b' del arxivo '15.ATUR.xls')</p>
	C	<p>Càlcul de la mitjana anual d'aturats per grup d'edat $(X_1+X_2+\dots+X_{12})/12$</p> <p>X=nombre de persones aturades en el mes determinat.</p> <p>Càlcul de la distribució dels aturats registrats a Menorca per grup d'edat a partir de gràfic de sectors Excel.</p>	<p>Aturats registrats per mesos, edat i per illes i municipis (2005-2008) (Finestra '1.c' del arxivo '15.ATUR.xls')</p>
	D	<p>Tractament de la població en atur registrat desagregat per sectors econòmics.</p>	<p>Aturats registrats per mesos, activitats i per municipis (2005-2008). (Finestra '1.d' del arxivo '15.ATUR.xls')</p>
2	A	<p>Recerca de la taxa d'atur registrat</p>	<p>Taxa d'atur registrat en % per illes i municipis de Menorca (2005-2008). (Finestra '2.a' del arxivo '15.ATUR.xls')</p>

3	A	Desestacionalització de les dades	*
	B	Càlcul de l'estacionalitat:	*
4	A	Recerca d'informació sobre la població en atur registrat per nacionalitat a les Illes Balears i a Menorca, en els registres de l'Observatori del treball.	Aturats registrats per mesos, nacionalitat i sexe, per municipis (2005-2008). (Finestra '4.a' del arxivo '15.ATUR.xls')
5	A	Recerca d'informació sobre la població en atur registrat de llarga durada.	Aturats registrats per mesos i edats, per municipis i duració (2005-2008) (Finestra '5.a' del arxivo '15.ATUR.xls')

Comentaris

* El càlcul de l'estacionalitat queda pendent de realitzar en un futur pròxim quan es generin dades desestacionalitzades. Aquest procés està emmarcat dins de l'àmbit de treball del IBESTAT pels pròxims mesos.

L'escala temporal comença l'any 2005 perquè aquell any es va introduir la nova metodologia SISPE, per tant, les dades només són comparables a partir d'aquest moment cap endavant.

La població en atur com es defineix en el Eurostat són totes aquelles persones majors de 16 anys que estiguin sense feina, cerquin feina i estiguin disponibles per treballar durant la setmana de referència. Per poder tenir dades harmonitzades amb la resta de Comunitats Autònomes i països de la Unió Europea, és necessari que la EPA (Enquesta de Població Activa) es desenvolupi a escala d'illes. La definició d'aturat del SOIB no coincideix amb la harmonitzada a la UE.

El concepte de Població Activa Registrada està actualment en revisió en mans del SOIB ja que aquesta metodologia canviarà per fer-se més acurada, així que en pròximes actualitzacions s'ha de tenir en compte.

Un altre canvi que s'ha de tenir en compte en pròximes actualitzacions és la Classificació Nacional d'Activitats Econòmiques (CNAE) en quant als sectors econòmics, que ha canviat l'any 2009.

Les dades de la taxa d'atur s'han extret de l'Anuari estadístic municipal de les Illes Balears i al no tenir dades EPA a nivell municipal, el càlcul és una aproximació. A continuació s'adjunta la definició metodològica aportada per l'anuari:

Població Activa registrada: *L'Enquesta de població activa (EPA) de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) no proporciona aquesta informació desagregada a escala municipal, per la qual cosa des de la primera edició d'aquesta publicació es va calcular una aproximació a aquest indicador per mitjà de la suma de la població en atur registrada a les oficines del SOIB i la població afiliada d'alta en la Seguretat Social. En la present publicació es manté aquest sistema de càlcul per possibilitar fer comparacions amb anys anteriors, però en les pròximes edicions l'Observatori té la intenció de revisar-lo per tal de millorar-ne l'ajust a la definició de població activa acceptada per l'Organització Internacional del Treball (OIT) i utilitzada per l'EPA.*

Taxa d'atur registrat: mesura la relació entre les persones que es troben en situació d'atur segons els registres del SOIB i la població activa registrada d'acord amb el sistema de càlcul explicat anteriorment. [Anuari estadístic municipal de les Illes Balears].

L'indicador d'atur és convenient desagregar-lo en municipis de costa i d'interior però a Menorca tots els municipis són costaners. En cas d'utilitzar aquesta metodologia per un altre àmbit territorial caldria fer aquesta desagregació.

Canvis del dictamen:

- *Canvi del nom de l'indicador* : s'ha considerat convenient canviar el terme "desocupació" pel terme "atur registrat" ja que les dades es refereixen a la població desocupada que busca feina, per tant, la població aturada. Existeixen grups de població que es consideren població desocupada, com per exemple; els estudiants, les mestresses de casa, els pensionistes, etc. Però aquests grups de població no són població aturada perquè no cerquen feina.
- *Augment del rang de l'escala temporal*: el dictamen requeria l'escala temporal anualment però per analitzar l'evolució de l'estacionalitat és necessari obtenir dades mensuals, així que també s'han inclòs.
- *Nova mesura*: s'ha inclòs com a nova mesura "atur registrat de llarga durada" perquè és un tipus d'informació que té una importància creixent.
- *Anàlisi d'idoneïtat* : Una vegada desenvolupada la metodologia es pot verificar que el resultat de l'anàlisi d'idoneïtat descrit en el Dictamen 05/2007 del CES és correcte.

Referències

Informes anuals sobre el mercat de treball balear [Illes Balears] (2009).
ISBN: 978-84-692-4038-0

Ficha 3. (19) Ocupación de la oferta turística

19. OCUPACIÓ DE L'OFERTA TURÍSTICA						
Objectiu						
Obtenir l'ocupació de places d'allotjament disponibles i l'estacionalitat de l'ocupació.						
Conceptes						
Entenem com a <i>turisme</i> les activitats que realitzen les persones durant els seus viatges en llocs diferents al del seu entorn habitual, per un període de temps consecutiu inferior a un any per fins d'oci, per negocis i per uns altres motius. [Organización Mundial del Turismo . www.unwto.org]						
Tipus						
Indicador socioeconòmic						
Disponibilitat de dades						
Dades					Font	Període de referència
Mesura	Act	Op	Nom	Codi		
1. Ràtio d'ocupació de places d'allotjament disponibles		X	Encuesta de Ocupación en Alojamientos Turísticos	30162 (inventari nacional)	INE	2000-2008
2. Estacionalitat		-	*	-		
Escala de dades						
Mesura	Escala espacial		Escala temporal		Unitats	
	Idònia	Disponible	Idònia	Disponible		
1	C.A.	X	Anual	X	Percentatge	
	Illla	X		X		
	Municipi		Mensual	X		
2	C.A.	X	Anual	X	*	
	Illla	X		X		
	Municipi		Mensual	X		
Metodologia						
Mesura		PASSOS			RESULTATS	
1	A	Recerca de dades sobre el grau d'ocupació de places disponible d'hotels.			Establiments, places estimades i graus d'ocupació en hotels per mesos i zona turística (2000-2008). (Finestra '1.a' de l'arxiu 19.Ocupació OFERTA turística.xls')	

	B	Recerca de dades sobre el grau d'ocupació de places disponible d'acampaments.	<p>Grau d'ocupació percentual dels acampaments per places. illes balears (2003-2008)</p> <p>Grau d'ocupació percentual dels acampaments per parcel·la. illes balears (2003-2008)</p> <p>(Finestra '1.b' de l'arxiu 19.Ocupació OFERTA turística.xls')</p>
	C	Recerca de dades sobre el grau d'ocupació de places disponible d'apartaments.	<p>Grau d'ocupació percentual dels apartaments per places. Illes Balears (2000-2008), Menorca (2003-2008) i municipis de Menorca (2007-2008).</p> <p>Grau d'ocupació percentual dels apartaments per apartaments. illes balears (2000-2008), menorca (2003-2008) i municipis de menorca (2007-2008)</p> <p>(Finestra '1.c' de l'arxiu 19.Ocupació OFERTA turística.xls')</p>
	D	Recerca de dades sobre el grau d'ocupació de places disponible d'allotjament rural.	<p>Grau d'ocupació percentual dels establiments rurals per places. illes balears (2001-2008), menorca (2007-2008)</p> <p>Grau d'ocupació percentual dels establiments rurals per habitacions. illes balears (2001-2008), menorca (2007-2008)</p> <p>(Finestra '1.d' de l'arxiu 19.Ocupació OFERTA turística.xls')</p>
2	A	Desestacionalització de les dades	*
	B	Càlcul de l'estacionalitat:	
Comentaris			
<p>* El càlcul de l'estacionalitat queda pendent de realitzar en un futur pròxim quan es generin dades desestacionalitzades. Aquest procés està emmarcat dins de l'àmbit de treball del IBESTAT pels pròxims mesos.</p> <p>Cal especificar que l'ocupació es calcula a partir de la planta oberta, és a dir, el número de places disponibles en aquell moment, no el número de places que físicament existeixen en la realitat.</p> <p>No ha estat possible obtenir les dades a nivell tant desagregat com indica el dictamen (Apartament turístic (AP), Agroturisme (AT), Càmping turístic (CT), Ciutat de vacances (CV), Hotel (H), Hotel residència (HR*), Hotel apartament (HA), Residència apartament (RA), Hotel rural (HR), Hostal (HS), Hostal residència (HSR), Casa d'hostes (CH), Fonda (F), Pensió (PENS), Residència apartament (RA), Turisme d'interior (TI)), perquè la categorització del INE només concreta en hotel, apartament, acampament i allotjament rural.</p>			

Canvis del Dictamen:

- *Anàlisi d'adequació:* S'hauria de revisar el valor dels criteris "disponibilitat de les dades" i "estat de desenvolupament de la metodologia per calcular l'indicador" perquè les dades del grau d'ocupació per places no es troben desagregades al nivell demanat, i el càlcul de l'estacionalitat es troba pendent de realitzar en els pròxims mesos. Per tant, no es té una disponibilitat de 3, millor dit de 2, i també un estat de desenvolupament de 2.

Ficha 4. (20) Evolución de la demanda turística

20. EVOLUCIÓ DE LA DEMANDA TURÍSTICA						
Objectiu						
Obtenir el nombre de turistes que arriben a l'illa desagregats per nacionalitat, la ràtio d'arribades per habitant i, també, l'anàlisi de l'estacionalitat del flux de turistes.						
Conceptes						
<p>Entenem com a <i>turisme</i> les activitats que realitzen les persones durant els seus viatges a llocs diferents al del seu entorn habitual, per a un període de temps consecutiu inferior a un any per fins d'oci, per negocis i per altres motius. [Organización Mundial del Turismo. www.unwto.org]</p> <p>Entenem com a <i>turista</i> les definicions que dona la OMT de 'visitant internacional' i 'visitant intern':</p> <p><i>Visitant internacional</i>: tota persona que viatja, per un període no superior a dotze mesos, a un país diferent d'aquell en el que té la seva residència habitual, y que el motiu principal de la visita no és el d'exercir una activitat que es remuneri en el país visitat.</p> <p><i>Visitant intern</i>: persona que resideix en un país i que viatja, per una duració no superior a dotze mesos, a un altre lloc dins del mateix país, però diferent al del seu entorn habitual, i que el motiu principal de la visita no es exercir una activitat remunerada.</p>						
Tipus						
Indicador Socioeconòmic						
Disponibilitat de dades						
Dades					Font	Període de referència
Mesura	Act	Op	Nom	Codi		
1. Arribada de turistes estrangers totals (aire i mar)		X	Flux de turistes a les Illes Balears	12 208 002	IET. CITTIB. Conselleria de Turisme	2001-2008
2. Arribades nacionals totals (aire i mar)						
3. Ràtio d'arribades per habitant		X	Flux de turistes a les Illes Balears	12 208 002	IET. CITTIB. Conselleria de Turisme	2001-2008
		X	Explotació del Padró d'habitants	77 102 001	IBESTAT	1998-2008

4. Estacionalitat de la demanda		-	*	-		
5. Pernoctacions		X	Flux de turistes a les Illes Balears	12 208 002	IET. CITTIB. Conselleria de Turisme	2004-2008
6. Estància mitjana						
Escala de dades						
Mesura	Escala espacial		Escala temporal		Unitats	
	Idònia	Disponible	Idònia	Disponible		
1	C.A.	X	Anual	X	Nombre de persones i percentatge	
	Illla	X	Mensual	X		
2	C.A.	X	Anual	X	Nombre de persones i percentatge	
	Illla	X	Mensual	X		
3	C.A.	X	Anual	X	Nombre d'estrangers/resident	
	Illla	X	Mensual	X		
4	C.A.		Anual		*	
	Illla		Mensual			
5	C.A.	X	Anual	X	Nombre de nits	
	Illla	X	Mensual	X		
6	C.A.	X	Anual	X	Percentatge	
	Illla	X	Mensual	X		
Metodologia						
Mesura	PASSOS			DADES		
1	A	Recerca de dades sobre l'arribada de turistes estrangers tant per via aèria com per via marítima.		Turistes estrangers segons via d'arribada per illes i per mesos (2001-2008) Distribució de turistes estrangers segons via d'arribada per illes i per mesos (2001-2008) (Finestra '1.a' de l'arxiu '20.DEMANDA_turística.xls')		
	B	Càlcul del percentatge de turistes estrangers segons via d'arribada Turistes segons via arribada/ turistes totals				
2	A	Recerca de dades sobre l'arribada de turistes nacionals tant per via aèria com per via marítima.		Turistes nacionals segons via d'arribada per illes i per mesos (2001-2008) Distribució de turistes nacionals segons via d'arribada per illes i per mesos (2001-2008) (Finestra '2.a' de l'arxiu '20.DEMANDA_turística.xls')		
	B	Càlcul del percentatge de turistes nacionals segons via d'arribada Turistes segons via arribada/ turistes totals				

	C	Càlcul del percentatge de turistes segons nacionalitat Turistes estrangers/turistes totals Turistes nacionals/turistes totals	Percentatge de turistes per illa, mesos i nacionalitat.(2001-2008) (Finestra '2.c' de l'arxiu '20.DEMANDA_turística.xls')
3	A	Recerca d'informació sobre la població resident, concretament, el padró.	Població per illes segons el padró (1998-2008) (Finestra '3.a' de l'arxiu '20.DEMANDA_turística.xls')
	B	Càlcul de la ràtio de turistes per habitant: (Turistes/població resident)*100	Ràtio de turistes total segons via d'arribada per població resident per illes i per mesos (2001-2008) Ràtio de turistes estrangers segons via d'arribada per població resident per illes i per mesos (2001-2008) Ràtio de turistes nacionals segons via d'arribada per població resident per illes i per mesos (2001-2008) (Finestra '3.b' de l'arxiu '20.DEMANDA_turística.xls')
4	A	Desestacionalització de les dades	*
	B	Càlcul de l'estacionalitat:	*
5	A	Recerca de dades sobre pernoctacions.	Pernoctacions de turistes per zona turística i mesos(2004-2008) (Finestra '5.a' de l'arxiu '20.DEMANDA_turística.xls')
6	A	Recerca de dades sobre estàncies mitjanes.	Estades mitjanes de turistes per zona turística i mesos(2004-2008) (Finestra '6.a' de l'arxiu '20.DEMANDA_turística.xls')

Comentaris

* El càlcul de l'estacionalitat queda pendent de realitzar en un futur pròxim quan es generin dades desestacionalitzades. Aquest procés està emmarcat dins de l'àmbit de treball del IBESTAT pels pròxims mesos.

Millores del Dictamen:

- *Anàlisi d'idoneïtat:* Després d'haver tractat les dades, es pot considerar que l'anàlisi d'idoneïtat no és del tot correcte, ja que la "complexitat de gestió de l'indicador" no tindria el valor 3 sinó 2, degut al càlcul de 'l'estacionalitat', pel qual s'ha hagut d'utilitzar més recursos personals i informàtics dels esperats. Concretament, el programa informàtic 'Tramo-Seats'.
- *Nova mesura:* S'ha considerat convenient introduir dues mesures relacionades amb la demanda que indiquen molt més clarament l'impacte poblacional real: les pernoctacions i l'estància mitjana.

Referències
www.inestur.es www.unwto.org

Ficha 5. (23) Calidad del suministro turístico

23. QUALITAT DEL SUBMINISTRAMENT TURÍSTIC
Objectiu
Obtenir el conjunt d'establiments d'allotjament classificats per categories d'establiments, habitacions, places, places per establiment i estrelles per establiment. D'altra banda, les platges amb banderes blaves i la seva superfície. A més, la qualitat de l'oferta complementaria de bars, cafeteries i restaurants i els hotels certificats EMAS i/o ecoetiquetes.
Conceptes
<p><i>Activitat sostenible:</i> aquella que es pot mantenir. És aquella que entre d'altres, prevegi la qualitat total, l'anàlisi del cicle del producte, l'eficiència energètica, la tecnologia neta, l'ecologia industrial, la producció zero de residus, el valor dels recursos naturals, l'equitat social, i la seguretat i la higiene laborals. [Grau, Antoni. et. al. Automàtica i sostenibilitat. 2005]</p> <p>Norma ISO 14001: és la norma que regula el sistema de gestió ambiental internacional, amb l'objectiu de mantenir i millorar el sistema de gestió ambiental. L'organització ha de ser certificada per una entitat de certificació acreditada. [Conselleria de medi ambient. Estat del medi ambient a les Illes Balears 2006-2007]</p> <p>Ecoetiquetes: distintius ambientals. Hi ha molta varietat d'ecoetiquetes però els requisits a complir solen ser similars: millores físiques en les instal·lacions, controls o millores en la gestió de l'empresa o organització. A les Illes Balears destaquen els distintius EMAS, EEE, Banderes blaves i el distintiu Ecoturístic d'Alcúdia. [Conselleria de medi ambient. Estat del medi ambient a les Illes Balears 2006-2007]</p> <p>L'Etiqueta Ecològica Europea, EEE és un distintiu oficial que, a les Illes Balears, atorga el Govern a través del seu organisme competent: la Conselleria de Medi Ambient a través de la Direcció General de Qualitat Ambiental.</p> <p>L'EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) promou la millora contínua del comportament ambiental de les organitzacions mitjançant:</p> <ul style="list-style-type: none">
• La implantació d'un sistema de gestió ambiental.
• L'avaluació sistemàtica, periòdica i objectiva d'aquest sistema.
• La informació al públic i a les parts interessades.
• La formació i la implicació activa dels treballadors. <p>[<ecotur.caib.es> consulta 15 de març 2010]</p> <p>Hi ha una nova proposta del reglament EMAS a aprobar durant l'any 2010.</p> <p><i>Bandera blava:</i> és un distintiu que atorga anualment la fundació europea d'Educació Ambiental a les platges i ports que compleixen una sèrie de condicions ambientals i instal·lacions. [blueflag.org]</p> <p>Críteris per platges:</p> <p><u>Educació ambiental i informació</u></p> <ul style="list-style-type: none">
• Hi ha d'haver informació sobre els ecosistemes i les àrees sensibles de la costa
• S'ha de mostrar informació sobre la qualitat d'aigua en la que es banya

- S'ha de mostrar informació sobre el Programa de Bandera Blava
- El codi de conducta per a l'àrea de platges s'ha de mostrar i les normes que governen l'ús de les platges ha d'estar fàcilment disponible per al públic.
- S'ha d'oferir un mínim de 5 activitats d'educació ambiental

Qualitat de l'aigua

- Conformitat amb els requisits i normes per l'excel·lent qualitat de l'aigua en la que es banya.
- No poden afectar l'àrea de platges abocaments industrials ni aigües residuals.
- Control sobre la salut d'esculls coral·lins situats en la proximitat de la platja
- Conformitat de la comunitat amb requisits de tractament d'aigües residuals.
- Les algues i altra vegetació haurien de deixar-se podrir a la platja llevat que constitueixi una nosa

Gestió ambiental

- S'ha d'establir un consell d'administració de platges per ser al càrrec dels sistemes de gestió ambiental i dirigir auditories ambientals regulars de les instal·lacions de les platges
- La platja ha de complir totes les regulacions que afecten la localització i funcionament de la platja (planificació de la zona costera i legislació mediambiental)
- La platja ha de estar neta
- Hi ha d'haver papereres disponibles a la platja o prop d'aquesta en quantitats suficients, i han de ser regularment mantingudes i buidades
- Les instal·lacions per rebre materials reciclables han d'estar disponibles a la platja
- Instal·lacions sanitàries adequades i netes amb el sanejament controlat
- A la platja no ha d'haver càmping desautoritzat o conducció ni abocaments.
- S'ha de reforçar estrictament regulació pel que fa a gossos i altres animals domèstics a la platja
- S'han de mantenir pròpiament tots els edificis i equip de la platja
- Els mitjans sostenibles de transport s'han de promoure en l'àrea de platges

Seguretat i serveis

- Un nombre adequat de socorristes i/o equip de socorrisme han d'estar disponibles a la platja
- L'equip de primers auxilis ha d'estar disponible a la platja
- Hi ha d'haver gestió d'usuaris i usos diferents de la platja per tal d'evitar conflictes i accidents
- Hi ha d'haver accés segur a la platja
- L'àrea de platges ha de ser patrullada
- Un subministrament d'aigua que beu potable ha d'estar disponible a la platja
- Un mínim d'una platja de Bandera Blava a cada municipi ha de tenir accés a les instal·lacions de lavabos per persones impossibilitades
- Hi ha d'haver un mapa que indiqui la situació de les instal·lacions de la platja

Tipus

Indicador socioeconòmic

Disponibilitat de dades

Dades					Font	Període de referència
Mesura	Act	Op	Nom	Codi		
1. Nombre d'allotjaments		X	Catàleg	12 208 009	CITTIB Conselleria	2008

de qualitat			d'hoteleria		de turisme	
2.Ratio d'allotjaments de qualitat		X	Catàleg d'hoteleria	12 208 009	CITTIB Conselleria de turismo	2002-2008
3.Evolució dels allotjaments de qualitat		X	Catàleg d'hoteleria	12 208 009	CITTIB Conselleria de turismo	2002-2008
4.Mitjana de nombre d'estrelles per habitació d'hotel		X	Catàleg d'hoteleria	12 208 009	CITTIB Conselleria de turisme	2002-2008
5.Metres quadrats de platges i ports amb certificat de qualitat	-	-	*	-	Govern de les Illes Balears	2008
6.Nombre de centres amb activitats sostenibles	-	-	*	-	Direcció general de qualitat ambiental. Conselleria de medi ambient	1995-2008
7. Qualitat de l'oferta complementària de restaurants, cafeteries i bars.		X	Catàleg d'hoteleria	12 208 009	CITTIB Conselleria de turisme	1999-2008

Escala de dades

Mesura	Escala espacial		Escala temporal		Unitats
	Idònia	Disponible	Idònia	Disponible	
1	C.A.	X	Anual	X	Número d'allotjaments
	Illla	X			
	Municipi	X			
2	C.A.	X	Anual	X	Proporció
	Illla	X			
	Municipi	X			
3	C.A.	X	Anual	X	Percentatge
	Illla	X			
	Municipi	X			
4	C.A.	X	Anual	X	Número d'estrelles (o claus)
	Illla	X			
	Municipi	X			
5	C.A.		Anual	X	m ²
	Illla	X			
	Municipi	X			
6	C.A.	X	Anual	X	Número de centres amb distintius
	Illla	X			
	Municipi				
7	C.A.	X	Anual	X	Número
	Illla	X			

		<i>Municipi</i>				d'establiments i número de places
Metodologia						
S'han agafat els establiments que es troben dividits per categories i d'aquestes s'han considerat de qualitat en el cas de divisió en tres tipologies la més elevada, en quatre les dues més elevades i de cinc les dues més elevades. S'han omes els establiments que no tenen distinció de categories: l'agroturisme, casa d'hostes, fonda, hotel rural i turisme d'interior.						
Mesura		PASSOS			RESULTATS	
1	A	Recerca de les dades sobre allotjaments (número d'establiments i de places) i seleccionar les de qualitat.			Nombre d'allotjaments de qualitat per illes i municipis de Menorca. (<i>Finestra '1.a' de l'arxiu '23.Qualitat subministrament turístic_B.xls'</i>)	
2	A	Recerca de les dades sobre places de qualitat			Proporció d'allotjaments de qualitat per illes i municipis de Menorca 2002-2008 (<i>Finestra '2.a' de l'arxiu '23.Qualitat subministrament turístic_B.xls'</i>)	
	B	Càlcul de la proporció de places de qualitat: Places de qualitat/total de places				
3	A	Càlcul de la variació anual de la proporció d'allotjaments de qualitat (Establiments de qualitat_t /establiments de qualitat _t-1)			Proporció d'allotjaments de qualitat i la seva variació per illes i municipis de menorca 2002-2008 (<i>Finestra '3.a' de l'arxiu '23.Qualitat subministrament turístic_B.xls'</i>)	
4	A	Càlcul de la mitjana de nombre d'estrelles dels hotels: $\frac{\sum (n^{\circ} \text{ places} * N^{\circ} \text{ estrelles})}{\sum n^{\circ} \text{ places}}$			Mitjana de nombre d'estrelles o altre certificació com claus per habitació d'hotel. illes i municipis de Menorca. 2002-2008 (<i>Finestra '4.a' de l'arxiu '23.Qualitat subministrament turístic_B.xls'</i>)	
5	A	Recerca de les dades de platges i ports amb certificat de bandera blava.			Metres quadrats de les platges amb bandera blava a Menorca 2008 Ports esportius amb bandera blava 2008 a les illes balears i per illes (<i>Finestra '5.a' de l'arxiu '23.Qualitat subministrament turístic_B.xls'</i>)	
6	A	Recerca de certificats EMAS, ecoetiquetes i certificacions ISO 14001			Evolució del nombre de centres amb distintius ambientals per illes (1995-2008). (<i>Finestra '6.a' de l'arxiu '23.Qualitat subministrament turístic_B.xls'</i>)	
7	A	Recerca de dades sobre serveis complementaris (restaurants, cafeteries i bars).			Qualitat de l'oferta complementaria de restaurants, cafeteries i bars a les illes balears 2008 Qualitat de l'oferta complementària de restaurants, cafeteries i bars a Menorca 2008	

		Evolució de la qualitat de l'oferta complementària de restaurants, cafeteries i bars a les illes balears i Menorca 1999-2008 (Finestra '7.a' de l'arxiu '23.Qualitat subministrament turístic_B.xls)
Comentaris		
<p>* El "Metres quadrats de platges amb certificat de qualitat" no es té definit dintre del inventari estadístic de les Illes Balears 2010-2013.</p> <p><u>Canvis del Dictamen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Anàlisi d'idoneïtat:</i> S'hauria de revisar el valor del criteri "disponibilitat de les dades" ja que tot i que la majoria de mesures tenien una disponibilitat de 3, no és el cas de 'nombre d'hotels amb activitats sostenibles' ja que és una informació que no es té contabilitzada. - <i>Nova mesura:</i> S'ha cregut convenient incloure la mesura 'Qualitat de l'oferta complementària de restaurants, cafeteries i bars' per completar més l'indicador ja que era una informació de fàcil obtenció. - <i>Canvi de nom de la mesura 2:</i> Al comprovar que inicialment el que demanava aquesta mesura no extrèiem una informació clara, ni tampoc es tenien les dades necessàries, es va decidir modificar-la. S'ha canviat "nombre d'estades de qualitat dividit pel nombre total d'allotjaments" per "Ratio de places de qualitat" perquè s'ha canviat el càlcul a 'places de qualitat dividit pel nombre de places total' ja que no es disposen del nombre d'estades de qualitat. - <i>Canvi de nom de la mesura 3:</i> S'ha canviat la paraula "creixement" per la paraula "evolució" perquè aquest concepte engloba tant creixement com disminució com constància. - <i>Canvi de nom de la mesura 6:</i> S'ha canviat la paraula "hotels" per "centres" perquè es una informació més ampla. 		
Referències		
<p>Grau, Antoni. [et. al.] <i>Automàtica i sostenibilitat</i>. Barcelona, 2005. ISBN: 84-8301-840-3</p> <p>Conselleria de medi ambient. <i>Estat del medi ambient a les Illes Balears 2006-2007</i>.</p> <p>www.ecotur.caib.es</p>		

Ficha 6. (24) Precio del suministro turístico

24. PREU DEL SUBMINISTRAMENT TURÍSTIC							
Objectiu							
Obtenir del allotjament turístic ofertat, i especialment en hotels.							
Conceptes							
El preu de l'allotjament depèn de les previsions de demanda i de la demanda pròpia que hi hagi en un moment determinat.							
Tipus							
Indicador socioeconòmic							
Disponibilitat de dades							
Dades					Font	Període de referència	
Mesura	Act	Op	Nom	Codi			
1. Preu total per dia d'allotjament turístic	-	-	*	-	-	-	
2. Preu mitjà d'allotjament	-	-	*	-	-	-	
3. Preu mitjà per habitació d'hotel	-	-	*	-	-	-	
Escala de les dades							
Mesura	Escala espacial		Escala temporal		Unitats		
	Idònia	Disponible	Idònia	Disponible			
1	C.A.		<i>Anual</i>		euros		
	<i>Illa</i>						
	<i>Municipi</i>						
2	C.A.		<i>Anual</i>		euros		
	<i>Illa</i>						
	<i>Municipi</i>						
3	C.A.		<i>Anual</i>		euros		
	<i>Illa</i>						
	<i>Municipi</i>						
Metodologia							
Mesura	PASSOS			DADES			
1	A				*		
	B						

2	A		*
	B		
3	A		*
	B		
Comentaris			
<p>* No hi ha generada cap enquesta dins l'inventari estadístic de IBESTAT referent a aquestes dades.</p> <p>Aquest indicador no s'ha pogut realitzar perquè no hi ha dades generades.</p>			

Ficha 7. (28) Consumo de agua

28. CONSUM D'AIGUA						
Objectiu						
Obtenir el consum total d'aigua, per resident i per persona base. Obtenir també el increment de consum anual i la estacionalitat.						
Conceptes						
La Directiva Marc de l'Aigua a més a més d'introduir el concepte de "massa d'aigua", com una unitat de gestió del volum d'aigua diferenciable per les seves característiques hidrogeològiques, geomorfològiques, fisicoquímiques, biològiques i fisiogràfiques, integra la gestió conjunta de les aigües continentals costaneres (fins a una milla nàutica des de la línia de base que delimita les aigües territorials). [Evaluació Ambiental Estratègica del Pla Hidrològic de les Illes Balears] .						
Tipus						
Indicador socioeconòmic						
Disponibilitat de dades						
Dades					Font	Període de referència
Mesura	Act	Op	Nom	Codi		
1. Consum total d'aigua	-	-	*		Direcció General de Recursos Hídrics. Conselleria de medi ambient i mobilitat.	
2. Consum per resident	-	-	*		Direcció General de Recursos Hídrics. Conselleria de medi ambient i mobilitat.	
		X	Explotació del Padró d'habitants	77 102 001	IBESTAT (a partir de les microdades del INE)	
3. Consum per persona base			*		Direcció General de Recursos Hídrics.	

					Conselleria de medi ambient i mobilitat.	
	-	-	**	-	IBESTAT	
4.Increment de consum d'aigua anual	-	-		-	Direcció General de Recursos Hídrics. Conselleria de medi ambient i mobilitat.	
5.Estacionalitat	-	-	***	-		

Escala de dades

Mesura	Escala espacial		Escala temporal		Unitats
	Idònia	Disponible	Idònia	Disponible	
1	C.A.		Anual		m ³ /any
	Illa				
	Municipi		Mensual		
2	C.A.		Anual		m ³ /persona dia
	Illa				
	Municipi		Mensual		
3	C.A.		Anual		m ³ /persona dia
	Illa				
	Municipi		Mensual		
4	C.A.		Anual		m ³
	Illa				
	Municipi		Mensual		
5	C.A.		Anual		***
	Illa				
	Municipi		Mensual		

Metodologia

Mesura	PASSOS		DADES
1	A	Recerca de les dades sobre el consum d'aigua per cada municipi	
2	A	Recerca de les dades sobre el consum d'aigua per cada municipi	
	B	Càlcul del consum per resident Consum total/padró municipal	
3	A	Recerca de les dades sobre el consum d'aigua per cada municipi	**
	B	Càlcul a partir del IPHD	
4	A	Recerca de les dades sobre el consum d'aigua per cada	

		municipi d'any anteriors	
5	A	***	***
Comentaris			
<p>* Les mesures de consum d'aigua no es tenen definides dintre del inventari estadístic de les Illes Balears 2010-2013.</p> <p>** El càlcul del consum per població base queda pendent fins que s'obtinguin dades oficials sobre la població base. IBESTAT està actualment treballant amb l'Índex de Pressió Humana Diària, a partir del qual es podrà realitzar aquesta mesura.</p> <p>*** El càlcul de l'estacionalitat queda pendent de realitzar en un futur pròxim quan es generin dades desestacionalitzades. Aquest procés està emmarcat dins de l'àmbit de treball del IBESTAT pels pròxims mesos.</p> <p><u>Millores del Dictamen:</u></p> <p>- <i>Anàlisi d'idoneïtat:</i> Després d'haver tractat les dades, es pot considerar que l'anàlisi d'idoneïtat no és del tot correcte, ja que la "complexitat de gestió de l'indicador" no tindria el valor 3 sinó 2, degut al càlcul de 'l'estacionalitat'. I també degut al càlcul de la 'població base' per el qual s'està creant una nova metodologia amb l'Índex de Pressió Humana Diària. D'altra banda, la "disponibilitat de les dades" no seria d'un 2 sinó de 1 o 0 perquè no ha estat possible disposar d'elles.</p> <p>-<i>Font:</i> Al dictamen s'especifica com a font "INE" però la font real és la Direcció General de Recursos Hídrics.</p>			
Referències			
<p>Dirección General de Recursos Hídricos (Govern de les Illes Balears), <i>Evaluación ambiental estratégica del plan hidrológico de las Islas Baleares</i>. 2008.</p>			

Ficha 8. (29) Consumo eléctrico

29. CONSUM D'ELECTRICITAT						
Objectiu						
Obtenir el consum d'electricitat total, el consum mig per persona, així com el consum sectorial, el creixement anual i l'estacionalitat.						
Conceptes						
<p><u>Consum</u>: Nombre de kilowats/hora utilitzada perquè funcioni un aparell elèctric durant un temps. Depèn de la potència de l'aparell i del temps que estigui funcionant.</p> <p><u>Consums (estimació de)</u>: Càlcul realitzat en qualitat de l'històric de consum del mateix període de l'any anterior, si hi hagués, que s'atribueix a un subministrament, en un període de temps considerat, quan no es coneix el consum real per a la seva facturació.</p> <p><u>Facturació</u>: Operacions a través de les que l'empresa elèctrica calcula i especifica les quantitats degudes pel client pels consums d'energia realitzada en un temps determinat, i per altres conceptes derivats de les característiques del seu subministrament.</p> <p><u>Facturació bàsica</u>: És la suma dels termes de potència i energia.</p> <p>El Reial decret 1578 de 27 de setembre de 2008 del Ministeri d'Indústria, estableix l'obligatorietat per a totes les empreses distribuïdores d'electricitat de facturar amb periodicitat mensual a partir de l'1 de novembre de 2008. Aquesta llei és aplicable a tots els subministraments domèstics amb una potència contractada de fins a 10 kW. Aquesta novetat ha suposat importants canvis en la facturació. La llei té en compte que les lectures del comptador segueixin sent bimestrals (cada 2 mesos com sempre), per la qual cosa per realitzar una facturació mensual s'alternen mesos amb factura partint de consum real i mesos amb factura partint de consums estimats.</p> <p>[GESA]</p>						
Tipus						
Indicador socioeconòmic						
Disponibilitat de dades						
Dades					Font	Període de referència
Mesura	Act	Op	Nom	Codi		
0.Subministrament elèctric		X	Balanç energètic de les Illes Balears	21 204 007	Direcció general d'energia o IBESTAT***	1999-2008
1.Consum d'electricitat total.		X	Energia elèctrica a les Illes Balears	21 204 004	Direcció general d'energia	2000-2008

2. Consum i subministrament d'electricitat per resident.		X	Energia elèctrica a les Illes Balears	21 204 004	Direcció general d'energia	2000-2008
		X	Balanç energètic de les Illes Balears	21 204 007	Direcció general d'energia o IBESTAT***	2000-2008
		X	Explotació del padró d'habitants	77 102 001	IBESTAT	2000-2008
3. Consum d'electricitat per població base.		X	Energia elèctrica a les Illes Balears	21 204 004	Direcció general d'energia	2000-2008
	-	-	*	-		
4. Consum sectorial		X	Energia elèctrica a les Illes Balears	21 204 004	Direcció general d'energia	2000-2008
5. Tasa de creixement anual en consum i subministrament elèctric		X	Energia elèctrica a les Illes Balears	21 204 004	Direcció general d'energia	2000-2008
		X	Balanç energètic de les Illes Balears	21 204 007	Direcció general d'energia o IBESTAT***	2000-2008
6. Estacionalitat	-	-	**	-		

Escala de dades

Mesura	Escala espacial		Escala temporal		Unitats
	Idònia	Disponible	Idònia	Disponible	
0	C.A.	X	Anual	X	MWh
	Illla	X			
	Municipi		Mensual	X	
1	C.A.	X	Anual	X	MWh
	Illla	X			
	Municipi	X	Mensual	X	
2	C.A.	X	Anual	X	MWh
	Illla	X			
	Municipi	X	Mensual		
3	C.A.		Anual		*
	Illla				
	Municipi		Mensual		
4	C.A.	X	Anual	X	MWh
	Illla	X			
	Municipi		Mensual		
5	C.A.	X	Anual	X	MWh
	Illla	X			
	Municipi		Mensual		
	C.A.		Anual		

6	<i>Illla</i>				**
	<i>Municipi</i>		<i>Mensual</i>		
Metodologia					
Mesura					
		PASSOS		RESULTATS	
0	A	Recerca d'informació sobre el subministrament elèctric a les Illes Balear i a Menorca.		Subministrament de xarxa elèctrica per illes (1999-2008) (<i>Finestra '0.a' de l'arxiu '29.consum_elèctric.xls'</i>)	
1	A	Recerca d'informació sobre el consum elèctric a les Illes Balear i a Menorca.		Consum elèctric per illes i municipis de Menorca. 2000-2008 (<i>Finestra '1.a' de l'arxiu '29.consum_elèctric.xls'</i>)	
2	A	Càlcul del consum d'electricitat per resident. Consum d'electricitat/ població resident		Consum elèctric facturat per municipi i per habitant (MWh) 2000-2008 (<i>Finestra '2.a' de l'arxiu '29.consum_elèctric.xls'</i>)	
	B	Càlcul del subministrament d'electricitat per resident. Subministrament d'electricitat/ població resident		Subministrament elèctric per illes i per habitant (MWh) 2000-2008 (<i>Finestra '2.b' de l'arxiu '29.consum_elèctric.xls'</i>)	
3	A	Recerca de dades sobre el consum d'electricitat			
	B	Càlcul a partir del IPHD		*	
4	A	Recerca d'informació sobre el consum elèctric per sectors		Consum elèctric facturat per sector d'activitat per illes (MWh) 2000-2008 (<i>Finestra '4.a' de l'arxiu '29.consum_elèctric.xls'</i>)	
5	A	Càlcul de la taxa de creixement anual en consum elèctric $((C_t - C_{t-1}) / C_{t-1}) * 100$		Ràtio de creixement del consum elèctric per Illes Balears i Menorca. 2000-2008 (<i>Finestra '5.a' de l'arxiu '29.consum_elèctric.xls'</i>)	
	B	Càlcul de la taxa de creixement anual en subministrament elèctric $((S_t - S_{t-1}) / S_{t-1}) * 100$		Ràtio de creixement del subministrament elèctric per Illes balears i Menorca. 2000-2008 (<i>Finestra '5.b' de l'arxiu '29.consum_elèctric.xls'</i>)	

6 *	A	Desestacionalització de les dades	**
	B	Càlcul de l'estacionalitat:	**

Comentaris

* El càlcul del consum per població base queda pendent fins que s'obtinguin dades oficials sobre la població base. IBESTAT està actualment treballant amb l'Índex de Pressió Humana Diària, a partir del qual es podrà realitzar aquesta mesura.

** El càlcul de l'estacionalitat queda pendent de realitzar en un futur pròxim quan es generin dades desestacionalitzades. Aquest procés està emmarcat dins de l'àmbit de treball del IBESTAT pels pròxims mesos.

***Està pendent de qui serà competència exposar les dades.

GESA envia directament les dades dels consums elèctric facturat, però el consum total facturat canvia segons si les dades estan desagregades per sectors o per tipus de tensió (alta, baixa), per tant, existeix un error que no s'ha pogut identificar la causa. S'han tractat les dades desagregades per sectors per la mesura 4 però les dades per tipus de tensió per les altres mesures. A més a més, GESA genera consums estimats a partir de les lectures de comptadors cada dos mesos, per tant, mensualment les dades no són del tot reals. Degut això últim, també s'ha mesurat l'indicador a partir de les dades de suministrament elèctric de Red Elèctrica

Canvis del Dictamen:

- *Anàlisi d'adequació:* Després d'haver tractat les dades, es pot considerar que l'anàlisi d'adequació no és del tot correcte, ja que la "complexitat de gestió de l'indicador" no tindria el valor 3 sinó 2, degut al càlcul de 'l'estacionalitat' i 'població base'.

- *Noves mesures:* Al profundir en l'indicador s'ha cregut convenient incloure dades sobre el suministrament elèctric, tant el nombre total com per les mesures dos i cinc.

- *Font:* S'ha augmentat el número de fonts ja que al incloure el suministrament elèctric, s'ha inclòs la font de Red Elèctrica.

Referències

www.endesaonline.com

Ficha 9. (30) Pesca

30. PESCA						
Objectiu						
Obtenir el nombre de captures per unitat d'esforç, el nombre de pesqueries en sobrepesca i les llicències de pesca recreativa.						
Conceptes						
Tipus						
Indicador socioeconòmic						
Disponibilitat de dades						
Dades					Font	Període de referència
Mesura	Act	Op	Nom	Codi		
1. Captura per unitat d'esforç		-	*	-		
2. Nombre de pesqueries en situació de sobrepesca		-	*	-		
3. Nombre de llicències de pesca recreativa		-	*	-	Direcció General de Pesca.	2008-2009
Escala de les dades						
Mesura	Escala espacial		Escala temporal		Unitats	
	Idònia	Disponible	Idònia	Disponible		
1	<i>Illa</i>		<i>Anual</i>		**	
	<i>àrea de pesca</i>					
2	<i>Illa</i>		<i>Anual</i>		**	
	<i>àrea de pesca</i>					
3	<i>Illa</i>		<i>Anual</i>		Nombre de llicències	
	<i>àrea de pesca</i>					
Metodologia						
Mesura		PASSOS			DADES	
1	A	Recerca de dades sobre captures			**	
2	A	Recerca de dades sobre			***	

		pesqueries en situació de sobrepesca	
3	A	Recerca de dades sobre les llicències de pesca recreativa	Llicències per pesca recreativa per illes. (<i>finestra 3.a de l'arxiu '30.pesca.exe</i>)
	B		Llicències per tipologies embarcacions i ports de les illes balears per municipis (<i>finestra 3.b de l'arxiu '30.pesca.exe</i>)
Comentaris			
<p>* Cap de les dades demanades no es tenen definides dintre del inventari estadístic de les Illes Balears 2010-2013.</p> <p>** La captura per unitat d'esforç requereix conèixer quin és l'esforç de pesca, i per a això hauríem de saber, entre d'altres qüestions, quantes xarxes calen als pescadors, quants hams de palangre calen, o les hores d'arrossegament efectiu de les barques de bou. Aquestes dades solen obtenir-se en campanyes de pesca experimental, però és gairebé impossible saber-les amb precisió per al total de la flota professional sense dedicar-hi un estudi gairebé exclusiu.</p> <p>*** No hi ha dades oficials sobre les pesqueries en sobrepesca.</p> <p><u>Canvis del Dictamen:</u></p> <p>- <i>Anàlisi d'idoneïtat:</i> Després d'haver tractat les dades, es pot considerar que l'anàlisi d'idoneïtat no és del tot correcte, ja que la "disponibilitat de dades" ja siguin totals com a les escales demanades seria pràcticament 0 perquè no existeixen dades per dos de les tres mesures.</p>			

Ficha 10. (31) Tratamiento de aguas/depuración

31. TRACTAMENT D'AIGÜES/DEPURACIÓ						
Objectiu						
Obtenir la quantitat d'aigua depurada, per sectors, per habitant i per població flotant, i la seva estacionalitat. Obtenir a més, quina és la saturació de les plantes depuradores i el percentatge d'aigua reutilitzada.						
Conceptes						
<p>L'indicador hauria de tenir en consideració únicament l'aigua depurada mitjançant el tractament mínim secundari (depuració biològica) a causa de la baixa qualitat de les aigües depurades per tractaments primaris (físicoquímics) que no permeten la mínima qualitat ecològica de les conques receptores.</p> <p>Els Estats membres vetllaran perquè les aigües residuals urbanes que entrin en els sistemes col·lectors siguin objecte, abans d'abocar-se, d'un tractament secundari o d'un procés equivalent per abocaments que procedeixen d'aglomeracions que representen més de 2.000 habitants. [Directiva 91/271 CEE]</p> <p>La majoria de les estacions depuradores d'aigua estan gestionades per l'Institut Balear de l'Aigua i Qualitat Ambiental del Govern Balear (IBAQUA). D'altra banda existeixen algunes depuradores privades de dimensions reduïdes per al tractament de petits cabals corresponents a hotels o petites indústries. [OBSAM]</p>						
Tipus						
Indicador socioeconòmic						
Disponibilitat de dades						
Dades					Font	Període de
Mesura	Act	Op	Nom	Codi		
1. Depuració d'aigua total	-	-	*	-	ABAQUA	2001-2008
2. Percentatge d'aigua total depurada	-	-	*	-	ABAQUA	
3. Percentatge d'aigua depurada per sectors	-	-	*	-	ABAQUA	
4. Aigua depurada per habitant	-	-	*	-	ABAQUA	2001-2008
		X	Explotació del padró d'habitants	77 102 001	IBESTAT (a partir de les microdades del INE)	2001-2008

5. Depuració per població flotant	-	-	*	-		
		X	IPHD	77 902 007	IBESTAT	
6. Canvi en la depuració de l'aigua	-	-	*	-	ABAQUA	2001-2008
7. Estacionalitat	-	-		-	**	
8. Saturació de les plantes depuradores	-	-	*	-		
9. Percentatge d'aigua reutilitzada	-	-	*	-		

Escala de dades

Mesura	Escala espacial		Escala temporal		Unitats
	Idònia	Disponible	Idònia	Disponible	
1	C.A.		Anual	X	m ³ /dia m ³ /mes
	Illa	X			
	Municipi	X	Mensual	X	
2	C.A.		Anual		Percentatge
	Illa				
	Municipi		Mensual		
3	C.A.		Anual		Percentatge
	Illa				
	Municipi		Mensual		
4	C.A.		Anual	X	m ³ /resident
	Illa	X			
	Municipi	X	Mensual		
5	C.A.		Anual		m ³ /persona
	Illa				
	Municipi		Mensual		
6	C.A.		Anual	X	m ³ /dia m ³ /mes
	Illa	X			
	Municipi	X	Mensual		
7	C.A.		Anual		**
	Illa				
	Municipi		Mensual		
8	C.A.		Anual		m ³
	Illa				
	Municipi		Mensual		
9	C.A.		Anual		***
	Illa				
	Municipi		Mensual		

Metodologia

Mesura	PASSOS	DADES
1	A	Recerca de les dades sobre la depuració de l'aigua per Menorca
		Cabals mensuals (m ³ /mes) d'aigua depurada per municipis de Menorca. 2001-2008 Cabals diaris (m ³ /dia) d'aigua depurada per municipis de Menorca. 2001-2008

			(finestra '1' de l'arxiu '31.tractament aigua.xls')
2	A	Càlcul del percentatge d'aigua depurada (Aigua depurada/aigua total consumida)*100	Pendent de les dades de consum d'aigua
3	A	Recerca de dades d'aigua depurada per sectors	No hi ha dades disponibles
4	A	Càlcul: (Aigua depurada/població	Cabal d'aigua anual depurada per habitant a Menorca. 2001-2008 (finestra '4' de l'arxiu '31.tractament aigua.xls')
		Cas concret: ξ(depuradora maó, maó-es castell)/ξ(població maó, es	
5	A	(Aigua depurada/població flotant)	Pendent
6	A	Recerca de les dades sobre la depuració de l'aigua per Menorca d'any anteriors.	Resum anual del cabal mensual a les depuradores de Menorca. 2001-2008 (finestra '6' de l'arxiu '31.tractament aigua.xls')
	B	Càlcul de la variació: (cabal - cabal inicial)/cabal inicial	
7	A	Càlcul de l'estacionalitat	**
8	A	Saturació	No hi ha dades disponibles
9	A	Recerca de dades d'aigua reutilitzada	***
	B	Càlcul: (Aigua reutilitzada/aigua depurada)*100	

Comentaris

No s'ha pogut completar l'indicador perquè estem en l'espera de dades de consum d'aigua (mesura 2). En el cas de l'aigua depurada per sectors, de moment no es possible conèixer d'on prové cada m³ d'aigua que entra en la depurador. D'altra banda, ABAQUA no recopila dades sobre la saturació (mesura 8), tot i que si que examina l'aigua per determinar si hi ha saturació de cabal (quantitat d'aigua) o saturació de càrrega (quantitat de contaminació) de forma esporàdica per tenir un control.

En dos dels municipis (Ferrerries i Es Mitjorn) no es disposen dades des de l'inici (2001). En el cas de Ferrerries ja es disposava d'una depuradora però aquesta era gestionada pel propi municipi i no hi ha dades recopilades, a partir de l'any 2006 la depuradora passa a ser gestionada per la agència (ABAQUA) i s'han pogut obtenir dades. En el cas de Es Mitjorn, abans del 2003 les aigües residuals anaven a la fossa sèptica municipal.

Les dades mare no estan del tot completades, en alguns mesos no existeixen dades degut a diverses causes no determinades. En aquests casos s'ha assumit 0 el cabal, afectant així als valors totals anuals (mesura 6) i al cabal per habitant (mesura 4).

* No es té definit dintre del inventari estadístic de les Illes Balears 2010-2013.

** El càlcul de l'estacionalitat queda pendent de realitzar en un futur pròxim quan es

generin dades desestacionalitzades. Aquest procés està emmarcat dins de l'àmbit de treball del IBESTAT pels pròxims mesos.

*** ABAQUA està recopilant dades però no es disposen de dades precises.

Canvis del Dictamen:

- *Anàlisi d'idoneïtat*: Després d'haver tractat les dades, es pot considerar que l'anàlisi d'idoneïtat no és del tot correcte, ja que la disponibilitat de les dades no és de 2 sinó de 1 ja que han estat necessaris molts mesos per poder obtenir-les i no s'han pogut obtenir totes les mesures.

Ficha 11. (34) Densidad de población residente

34. DENSITAT DE POBLACIÓ RESIDENT						
Objectiu						
Obtenir la població absoluta de la zona d'estudi, la seva densitat i el seu creixement anual.						
Conceptes						
L'Institut Nacional d'Estadística (INE) mesura des de 1996 la <i>població resident</i> com aquella registrada al padró municipal*. Una altra mesura emprada és l'operació estadística del cens de població* (1900-2001). *definició dels conceptes al apartat 'comentaris'.						
Tipus						
Indicador Socioeconòmic						
Dades					Font	Període de referència
Mesura	Act	Op	Nom	Codi		
1. Població absoluta		X	Explotació del Padró d'habitants	77 102 001	IBESTAT (a partir de les microdades del INE)	1998-2008
	-	X	Censos de población y viviendas	30243 (inventari nacional)	INE	1900-1991 2001
2. Densitat de població		X	Explotació del Padró d'habitants	77 102 001	IBESTAT (a partir de les microdades del INE)	1998-2008
	-	X	Censos de población y viviendas	30243 (inventari nacional)	INE	1900-1991 2001
	-	-	<i>Superfície de les Illes Balears*</i>	-	Serveis d'Informació Territorial de les Illes Balears (SITIBSA). Conselleria de Mobilitat i Ordenació del Territori.	20 juliol 2008
3. Creixement de població		X	Explotació del Padró d'habitants	77 102 001	IBESTAT (a partir de les microdades del INE)	1998-2008

	-	X	Censos de población y viviendas	30243 (inventari nacional)	INE	1900-1991 2001
Mesura	Escala espacial		Escala temporal		Unitats	
	Idònia	Disponible	Idònia	Disponible		
1	C.A.	X	Anual	X	Nombre habitants	
	Illa	X				
	Municipi	X				
2	C.A.	X	Anual	X	Nombre habitants/Km ²	
	Illa	X				
	Municipi	X				
3	C.A.	X	Anual	X	Percentatge	
	Illa	X				
	Municipi	X				
Metodologia						
Mesura	PASSOS			RESULTATS		
1	A	Recerca de les dades censals a les Illes Balears, a Menorca i als seus municipis.			-Població per illa i municipis de Menorca segons el cens (1990-2001) (Finestra '1.a' de l'arxiu '34.pobl_resident.xls')	
	B	Recerca de les dades padronals a les Illes Balears, a Menorca i als seus municipis.			-Població per illa, municipi, sexe i any segons el padró (1998-2008). -Població per illa, municipi, grup d'edat, sexe i any de la revisió del padró (1998-2008). (Finestra '1.b' de l'arxiu '34.pobl_resident.xls')	
2	A	Recerca de dades sobre la superfície de Menorca i dels seus municipis			Superfície de les illes, illots i municipis. (Finestra '2.a' de l'arxiu '34.pobl_resident.xls')	
	B	Càlcul de la densitat de població: Habitants/Km ²			-Densitat de població per illa i municipis de Menorca segons el padró (1990-2001) en km ² . -Densitat de població per illa i municipis de Menorca segons el cens (1998-2001) en km ² . (Finestra '2.b' de l'arxiu '34.pobl_resident.xls')	
3	A	Càlcul de la taxa de creixement de població: $100 * (Pob_t - Pob_{(t-1)}) / Pob_{t-1}$ Sent 'Pob_t' la població en l'any t 'Pob_{(t-1)}' la població en l'any anterior.			-Taxa de creixement de població per illa i municipis de Menorca amb els censos de població (1900-2001) en %. -Taxa de creixement de població per illa i municipis de Menorca amb els padrons municipals (1998-2008) en %. (Finestra '3.a' de l'arxiu	

			'34.pobl_resident.xls')
--	--	--	-------------------------

Comentaris

*La dada sobre "Superfícies de les Illes Balears" no es té definit dintre del inventari estadístic de les Illes Balears 2010-2013.

En aquesta fitxa es tracten especialment dos fonts:

Cens de població: Conjunt d'operacions que consisteixen a recopilar, resumir, valorar, analitzar i publicar les dades de caràcter demogràfic, cultural, econòmic i social de tots els habitants del país i de les seves divisions polítiques-administratives, referides a un moment o període donat. Aquesta operació va dirigida a totes les persones que resideixen en habitatges, ja siguin familiars o col·lectives. La unitat bàsica del Cens de Població és la persona resident, però la seva identificació no es fa individualment, sinó que cal considerar les seves relacions de convivència, per la qual cosa la família, la llar i el nucli familiar apareixen també com unitats bàsiques addicionals. El seu objectiu és el recompte de la població i el coneixement de la seva estructura. [\[INE\]](#).

Padró Municipal: És el registre administratiu on consten els veïns del municipi. Les seves dades constitueixen prova de residència en el municipi i del domicili habitual en el mateix. El seu objectiu és proporcionar les xifres oficials de població, aprovades mitjançant Reial Decret, de tots els municipis espanyols a 1 de gener de cada any. [\[INE\]](#).

Les dades del cens de població i el padró municipal no són comparables tot i que ambdues tenen per objectiu la població resident (Goerlich, 2007). No obstant, a grans trets, si serveixen per veure l'evolució de la població. El Padró Municipal és un registre administratiu, la formació i manteniment del qual correspon a cada un dels ajuntaments. La seva finalitat es acreditar quines persones resideixen habitualment en un municipi. El seu contingut està determinat per llei i les seves dades procedeixen de fitxers administratius que s'actualitzen de forma contínua amb les sol·licituds d'alta dels propis ciutadans (que donen lloc a la baixa del municipi de procedència). El padró ofereix les dades oficials de la població. En canvi, el Cens de Població es realitza cada 10 anys mitjançant qüestionaris exhaustius al conjunt de la població. Les seves xifres tenen una consideració merament estadística, és a dir, no són xifres oficials de població i estan emparades pel secret estadístic. Amb l'explotació de les dades del cens es coneixen en profunditat les característiques socials i demogràfiques de la població (INE, 2008).

Es necessari tenir en compte que amb la entrada en vigor de la Llei 4/1996, de 10 de gener, per la que es modifica la Llei 7/1985 en relació amb el Padró municipal, y el seu reglament, Real Decreto 2612/1996, de 20 de desembre, s'estableix un nou sistema de gestió padronal. La Llei 7/1985 estableix que cada 5 anys, els acabats en 1 i en 5, els ajuntaments s'encarregaran d'una renovació padronal. A partir de l'entrada en vigor de la Llei 4/1996 les renovacions padronals queden suprimides, sent la de 1996, amb data de referència 1 de maig, l'última en realitzar-se. En el sistema actual de gestió del padró, els ajuntaments remetent per mitjans informàtics les variacions mensuals en el seu padró al Institut Nacional d'Estadística que actua com organisme coordinador, el que permet que es subsanin errors com duplicades d'empadronament de manera automàtica. La primera revisió acord amb el sistema, és la corresponent a 1 de gener de 1998, a partir d'aquesta data es disposen les dades

oficials a data de 1 de gener per cada any.

En aquests contextos, el càlcul del indicador de població resident, es podria desenvolupar i ampliar mitjançant les següents accions:

- Tenir en compte la població flotant

Canvis del Dictamen:

- *Font:* s'ha augmentat el nombre de fonts empleades per realitzar aquest indicador; la mesura de superfície s'ha obtés de *Serveis d'Informació Territorial de les Illes Balears (SITIBSA), Conselleria de Mobilitat i Ordenació del Territori.*
- *Anàlisi de idoneïtat:* Una vegada desenvolupada la metodologia es pot verificar que el resultat de l'anàlisi d'idoneïtat es correcte.

Ficha 12. (35) Estacionalidad de la población

35. ESTACIONALITAT DE LA POBLACIÓ						
Objectiu						
Obtenir dades sobre la pressió antròpica a les Illes Balears, és a dir, la població real diària.						
Conceptes						
<p>Existeixen diversos conceptes (que provenen de fonts diferents) que emmarquen la mateixa definició, perquè no hi hagi confusió es descriuen tots:</p> <p><u>Població de dret</u>: població empadronada present i absent. (sinònim de població resident)</p> <p><u>Població resident</u>: població empadronada. (sinònim de població de dret)</p> <p><u>Població de fet</u>: població de dret present més la població transeünt (la qual viu en un temps determinat però no és turista).</p> <p><u>Població flotant</u>: Aquella població que no resideix en el territori. (sinònim de població estacional)</p> <p><u>Població estacional</u>: Aquella població que no resideix en el territori. (sinònim de població flotant)</p> <p><u>Població base</u>: població estacional més població resident. Per poder quantificar aquesta dada es realitza l'Índex de Pressió Humana Diària.</p>						
Tipus						
Indicador socioeconòmic						
Disponibilitat de dades						
Dades					Font	Període de referència
Mesura	Act	Op	Nom	Codi		
1. Proporción de la població base ponderada			*	-		
2. Població base			*	-		
3. Densitat de la població base			*	-		
4. Canvi en la població base			*	-		
5. Indicador d'estacionalitat			*	-		
6. Ràtio població base respecte població resident			*	-		
Escala de les dades						

Mesura	Escala espacial		Escala temporal		Unitats
	Idònia	Disponible	Idònia	Disponible	
1	C.A.		Anual		**
	Illa				
	Municipi		Mensual		
2	C.A.		Anual		**
	Illa				
	Municipi		Mensual		
3	C.A.		Anual		**
	Illa				
	Municipi		Mensual		
4	C.A.		Anual		**
	Illa				
	Municipi		Mensual		
5	C.A.		Anual		***
	Illa				
	Municipi		Mensual		
6	C.A.		Anual		**
	Illa				
	Municipi		Mensual		

Metodologia

Mesura	PASSOS	DADES
1	A	
2	A	
3	A	
4	A	
5	A	
6	A	

Comentaris

* Aquestes mesures no es tenen definit dintre del inventari estadístic de les Illes Balears 2010-2013 i és per això que no es pot identificar amb un codi específic.

** Els càlculs per població base i població estacional queden pendents fins que s'obtinguin dades oficials sobre la població base. IBESTAT està actualment treballant amb l'Índex de Pressió Humana Diària, a partir del qual es podrà realitzar aquesta mesura.

*** El càlcul de l'estacionalitat queda pendent de realitzar en un futur pròxim quan es generin dades desestacionalitzades. Aquest procés està emmarcat dins de l'àmbit de treball del IBESTAT pels pròxims mesos.

Canvis del Dictamen:

- *Anàlisi d'idoneïtat:* Després d'haver profunditzat en l'indicador, es pot considerar que l'anàlisi d'idoneïtat no és del tot correcte, ja que la "complexitat de gestió de l'indicador" no tindria el valor 3 sinó 1, degut al càlcul de 'l'estacionalitat', el qual queda pendent de concretar. A més, el criteri "disponibilitat de dades" no tindria valor de 2 sinó de 0 ja que no existeixen dades, tot i que actualment s'estan generant.

Ficha 13. (36) Población extranjera

36. POBLACIÓ ESTRANGERA						
Objectiu						
Obtenir el nombre d'estrangers, la seva proporció i la seva taxa de creixement.						
Conceptes						
<i>Població estrangera:</i> Es consideren estrangers, a efectes de l'aplicació de la present llei, a qui els hi manqui la nacionalitat espanyola. [lleí orgànica 8/2000 . Article 1]						
Tipus						
Indicador Socioeconòmic						
Disponibilitat de dades						
Dades					Font	Període de referència
Mesura	Act	Op	Nom	Codi		
1. Població estrangera					IBESTAT (a partir de les microdades del INE)	1998-2008
2. Proporció de població estrangera		X	Explotació del Padró d'habitants	77 102 001		
3. Canvi en el nombre total d'estrangers						
Escala de dades						
Mesura	Escala espacial		Escala temporal		Unitats	
	Idònia	Disponible	Idònia	Disponible		
1	C.A.	X	Anual	X	Nombre habitants	
	Illa	X				
	Municipi	X				
2	C.A.	X	Anual	X	Percentatge	
	Illa	X				
	Municipi	X				
3	C.A.	X	Anual	X	Percentatge	
	Illa	X				
	Municipi	X				
Metodologia						

Mesura		PASSOS	DADES
1	A	Recerca de dades sobre població estrangera a les Illes Balears i a Menorca	Població per illa, municipi, nacionalitat, sexe i any segons el padró municipal (1998-2008). (Finestra '1.a' del arxivo '36.pobl_estrangera.xls')
2	A	Càlcul de la proporció d'estrangers a la població: Nombre d'estrangers residents/Població resident total	Proporció percentual de la població estrangera amb relació al total per illes, municipis de Menorca, sexes i anys (1998-2008). (Finestra '2.a' del arxivo '36.pobl_estrangera.xls')
3	A	Càlcul de la taxa de creixement de la població estrangera: $100 * (Pob_t - Pob_{(t-i)}) / Pob_{t-1}$ Sent 'Pob_t' la població en l'any t 'Pob_{(t-1)}' la població en l'any anterior.	Taxa de creixement anual en percentatge de la població per municipis, nacionalitat, sexe i any (1998-2008). (Finestra '3.a' del arxivo '36.pobl_estrangera.xls')
Comentaris			
<p>En aquesta fitxa es treballa amb la font següent: <i>Padró Municipal:</i> És el registre administratiu on consten els veïns del municipi. Les seves dades constitueixen la prova de residència en el municipi i del domicili habitual en el mateix. El seu objectiu és proporcionar les xifres oficials de població, aprovades mitjançant Reial Decret, de tots els municipis espanyols a 1 de gener de cada any. [INE]</p> <p>Seria desitjable que les institucions i instituts estadístics encarregats d'elaborar i/o recopilar aquestes dades així com els organismes que els utilitzen com indicadors, especifiquessin les característiques de les dades, (per exemple, si es tracta de contabilitzar la immigració – emigració estrangera, precisar si és dins d'un àmbit nacional, Unió Europea, intermunicipal, etc.)</p> <p><u>Canvis del Dictamen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Canvi del nom:</i> s'ha considerat convenient canviar el terme "immigració" pel terme "població estrangera" ja que les dades utilitzades del padró es refereixen al conjunt de població estrangera, tant si és immigrant com si no. Existeixen grups de població dins del que s'anomena 'població estrangera' però que no són immigrants; és el cas de persones nascudes dins territori nacional però de pare i mare estrangers. - <i>Canvi del nom de la mesura 2:</i> s'ha considerat convenient canviar el terme "densitat" pel terme "proporció", perquè el càlcul és pròpiament una proporció (estrangers residents/residents totals). - <i>Anàlisi d'adequació:</i> Després de cercar les dades i d'implementar la metodologia s'hauria de modificar alguns dels valors inicials de l'anàlisi d'adequació. La 'disponibilitat de dades a les escales temporals especificades' estava caracteritzat amb un valor 3, és a dir, total disponibilitat, però només es tenen dades a escala temporal anual, no es tenen a escala trimestral ni mensual com l'indicador inicialment demana. 			
Referències			

Bolletí Oficial de l'Estat (23 desembre 2000), núm. 307

www.idescat.cat

www.ine.es

Ficha 14. (37) Construcción de viviendas

37. CONSTRUCCIÓ D'HABITATGES						
Objectiu						
Obtenir l'evolució del nombre d'habitatges construïts per any y per habitant, el coeficient de construcció i la ràtio de primera i segona residència.						
Conceptes						
<p><u>Obra nova</u>: es aquella obra que dona lloc a un nou edifici, independentment si ha existit demolició prèvia d'altre edifici o no.</p> <p><u>Edifici</u>: tota construcció permanent, fixa sobre el terreny, separada –amb delimitació lateral per murs exteriors o entremetjos i superior per sostre i coberta- i independent – amb un únic accés directe principal des de la via pública o terreny privat-, concebuda per ser utilitzada amb fins residencials i/o per el desenvolupament d'una activitat.</p> <p><u>Nova planta</u>: Obra major que dona lloc a un nou edifici, independentment de si ha existit demolició total prèvia d'altre edifici o no.</p> <p>[Atlas estadístico de la construcción. Ministerio de Fomento]</p>						
Tipus						
Indicador socioeconòmic						
Disponibilitat de dades						
Dades					Font	Període de referència
Mesura	Act	Op	Nom	Codi		
1. Nombre d'habitatges construïts per tipus d'obra		X	Estadística de construcció d'edificis de les Illes Balears (llicències d'obra)	77 206 002	IBESTAT	2000-2008
2. Nombre total d'habitatges per habitant		X	Censos de población y vivienda 2001	30243 (inventari nacional)	INE	2001
		X	Explotació del padró d'habitants	77 102 001	IBESTAT (a partir de les microdades del INE)	2001
3. Canvi en el nombre d'habitatges construïts total		X	Estadística de construcció d'edificis de les Illes Balears (llicències d'obra)	77 206 002	IBESTAT (a partir de les dades del Ministeri de Foment)	2000-2008

4. Coeficient d'habitatges construïdes		X	Estadística de construcció d'edificis de les Illes Balears (licències d'obra)	77 206 002	IBESTAT (a partir de les dades del Ministeri de Foment)	2000-2008
5. Ràtio de primera i segona residència	-	-	*	-	-	-
6. Ràtio obra rehabilitada / obra de nova planta		X	Estadística de construcció d'edificis de les Illes Balears (licències d'obra)	77 206 002	IBESTAT (a partir de les dades del Ministeri de Foment)	2000-2008
7. Certificació final d'obra		X	Certificats de final d'obra	77 206 003	Col·legi d'aparelladors de Menorca	2001-2008
8. Visats d'obra		X	Estadística de visats d'obra	77 206 001	Col·legi d'arquitectes	2000-2008

Escala de dades

Mesura	Escala espacial		Escala temporal		Unitats
	Idònia	Disponible	Idònia	Disponible	
1	C.A.	X	Anual	X	Nombre d'habitatges
	Illla	X			
	Municipi	X			
2	C.A.	X	Anual	X	Habitatges per habitant
	Illla	X			
	Municipi	X			
3	C.A.	X	Anual	X	Nombre d'habitatges
	Illla	X			
	Municipi	X			
4	C.A.	X	Anual	X	Nombre d'habitatges
	Illla	X			
	Municipi				
5	C.A.		Anual		*
	Illla				
	Municipi				
6	C.A.	X	Anual	X	Nombre d'habitatges
	Illla	X			
	Municipi				
7	C.A.		Anual	X	Nombre d'habitatges
	Illla	X			
	Municipi	X			
8	C.A.	X	Anual	X	Nombre d'habitatges
	Illla	X			
	Municipi	X	Mensual	X	

Metodologia

Mesura	PASSOS	RESULTATS
---------------	---------------	------------------

1	A	Recerca de les dades del nombre d'habitatges construïts per any	Llicències d'edificis, superfície i habitatges segons el tipus d'obra per municipis. 2000-2008 (Finestra '1.a' de l'arxiu 37.construcció habitatges.xls)
2	A	Recerca de les dades sobre el cens de vivendes	Cens d'habitatges 1991-2001 (Finestra '2.a' de l'arxiu 37.construcció habitatges.xls)
	B	Càlcul del nombre d'habitatges per població resident Nombre habitatges censats/ padró municipal	Ràtio habitatges per habitant 2001 per municipis de Menorca i Illes Balears. (Finestra '2.b' de l'arxiu 37.construcció habitatges.xls)
3	A	Recerca de les dades de l'evolució del nombre d'habitatges construïts per any. Concretament llicències.	Evolució del total d'habitatges (llicències) per municipis. 2000-2008 (Finestra '3.a' de l'arxiu 37.construcció habitatges.xls)
4	A	Càlcul del coeficient de construcció (suma dels habitatges dels 6 anys/ població inicial)*100	Ràtio entre els habitatges dels darrers sis anys i la població inicial. Illes Balears i Menorca. 2000-2008 (Finestra '4.a' de l'arxiu 37.construcció habitatges.xls)
5	A	Recerca de les dades del nombre d'habitatges construïts de primera i segona residència	*
	B	Càlcul de la ràtio de primera i segona residència	
6	A	Càlcul de la ràtio: Habitatges rehabilitats/ habitatges de nova planta	Ràtio entre llicències per habitatges rehabilitats i de nova planta per illa. 2000-2008 (Finestra '6.a' de l'arxiu 37.construcció habitatges.xls)
7	A	Recerca de les dades sobre certificacions de final d'obra	Nombre d'habitatges certificats final d'obra nova per municipis de Menorca. 2001 – 2008 (Finestra '7.a' de l'arxiu 37.construcció habitatges.xls)
8	A	Recerca de les dades sobre visats d'obra major	Resum del nombre i metres quadrats dels projectes visats per municipis i anys. 2000-2008 Nombre i metres quadrats dels projectes visats per mesos i municipis. 2000-2008 (Finestra '8.a' de l'arxiu 37.construcció habitatges.xls)
Comentaris			
* La mesura 5 'Ràtio de primera i segona residència' no es pot contabilitzar degut a que no hi ha dades de l'ús de l'habitatge (primera o segona residència).			
La mesura 2 'nombre total d'habitatges per habitant' no es pot fer anualment perquè			

no es té el coneixement del total de vivendes per any ja que els cens de vivendes es fa cada 10 anys. L'últim cens de vivendes és de l'any 2001 i, per tant, el càlcul s'ha fet a per aquest any.

Canvis del Dictamen:

- *Anàlisi d'idoneïtat:* Després d'haver tractat les dades, es pot considerar que l'anàlisi d'idoneïtat no és del tot correcte, ja que la "disponibilitat de les dades" no tindria el valor 3 sinó 2, degut a que la mesura 5 no es pot realitzar en l'actualitat.
- *Noves mesures:* S'ha cregut convenient incloure la mesura 'ràtio obra rehabilitada / obra de nova planta' perquè pot donar bona informació sobre la sostenibilitat de la construcció, ja que si augmenten les obres de rehabilitació i disminueixen les obres de nova planta, la construcció és més sostenible. També s'ha inclòs 'certificat de final d'obra' i 'visats d'obra' per poder realitzar un circuit temporal de on ens trobem i expectatives futures.
- *Canvi de nom de mesures:* En primer lloc, s'ha realitzat el canvi de 'habitatges' a 'habitatges construïts'. S'ha cregut convenient fer un canvi en el nom de la primera mesura perquè inclogui més informació, concretament 'habitatges en demolició' i 'habitatges rehabilitats'. Per tant, passa a anomenar-se 'nombre d'habitatges per tipus d'obra'.

Referències

Ministeri de Foment. *Atlas estadístico de la construcción. Ministerio de Fomento (2007).*

Ficha 15. (40) Número de amarres

40. NOMBRE DE LLOCS D'AMARRAMENT						
Objectiu						
Obtenir el nombre total de llocs d'amarrament, la seva densitat (amarraments per kilòmetre de costa) i l'evolució del nombre total d'amarres.						
Conceptes						
S'entenen per <i>llocs d'amarrament</i> les zones que té en disposició un port per subjectar o fermar un vaixell.						
El nombre "d'atraques" és sinònim al nombre d'amarraments.						
Altres conceptes relacionats amb els llocs d'amarrament són:						
<p><i>Port</i>: El conjunt d'infraestructures, instal·lacions, espais terrestres i aigües marítimes adscrites, que permetin la realització de les activitats de tràfic portuari i la prestació dels serveis corresponents.</p> <p><i>Dàrsena</i>: El conjunt de superfícies de terra i aigua incloses en la zona de servei d'un port preexistent i destinades preferentment a donar servei a la flota mercant, pesquera o deportiva o a les activitats turístiques o recreatives complementaries.</p> <p>[Llei 10/2005, de 21 de Juny, de ports de les Illes Balears]</p>						
Tipus						
Indicador Socioeconòmic						
Disponibilitat de dades						
Dades					Font	Període de referència
Mesura	Act	Op	Nom	Codi		
1. Nombre total de llocs d'amarrament	-	-	*	-	Ports de les Illes Balears. Conselleria de Medi Ambient.	2007-2008
					Autoritat Portuària de Balears.	2002-2008
2. Nombre de llocs d'amarrament per kilòmetre costa	-	-	*	-	Serveis d'Informació Territorial de les Illes Balears (SITIBSA). Conselleria de Mobilitat i Ordenació del Territori.	20 juliol 2008
	-	-	*	-	Ports de les Illes Balears. Conselleria de Medi Ambient.	2007-2008
					Autoritat Portuària de Balears	2002-2008

3. Canvi en el nombre de llocs d'amarrament	-	-	*	-	Ports de les Illes Balears. Conselleria de Medi Ambient.	2007-2008
					Autoritat Portuària de Balears.	2002-2008
4. Grau d'ocupació d'amarrament	-	-	*	-	**	

Escala de dades

Mesura	Escala espacial		Escala temporal		Unitats
	Idònia	Disponible	Idònia	Disponible	
1	C.A.		Anual	X	Nombre d'amarraments
	<i>Illa</i>	X			
	<i>Municipi</i>	X			
	<i>Port</i>	X			
2	C.A.		Anual	X	Nombre d'amarraments/km de costa
	<i>Illa</i>	X			
3	C.A.		Anual	X	Nombre d'amarraments
	<i>Illa</i>	X			
	<i>Municipi</i>	X			
	<i>Port</i>	X			
4	C.A.		Anual	X	**
	<i>Illa</i>				
	<i>Municipi</i>				
	<i>Port</i>				

Metodologia

Mesura	PASSOS	DADES
1	A Recerca de dades sobre el nombre d'amarraments de ports de gestió estatal.	Nombre de llocs d'amarrament de gestió estatal de ports esportius i marines. Menorca. 2002-2008 (Finestra '1.a' de l'arxiu '40.nombre llocs amarrament.xls')
	B Recerca de dades sobre el nombre d'amarraments de ports de gestió autonòmica.	Nombre d'amarres de gestió autonòmica dels ports de gestió autonòmica (2007-2008) (Finestra '1.b' de l'arxiu '40.nombre llocs amarrament.xls')
2	A Càlcul de la densitat de llocs d'amarrament: Llocs d'amarrament/Km de costa	Nombre d'amarres per km de costa de Menorca (2008) (Finestra '2.a' de l'arxiu '40.nombre llocs amarrament.xls')
3	A Recerca d'informació sobre el nombre d'amarraments d'anys anteriors.	Nombre d'amarres per tipus de gestió (2002-2008) (Finestra '3.a' de l'arxiu '40.nombre llocs amarrament.xls')

4	A	Recerca de dades sobre l'ocupació del amarraments	**
Comentaris			
<p>*Les mesures d'aquest indicador no es tenen definides dintre del inventari estadístic de les Illes Balears 2010-2013.</p> <p>** Seria molt interessant saber el grau d'ocupació dels amarraments però tot i que aquesta informació existeix en cada un dels ports, no és una informació que estigui disponible.</p> <p>L'obtenció de dades sobre el número de llocs d'amarrament es presenta com un feina complicada en el reconeixement de les principals fonts d'informació, així com la determinació de la fiabilitat d'aquestes. Les institucions encarregades de la gestió administrativa dels ports d'amarrament són l'<i>Autoritat portuària de les Balears</i> (Ministeri de medi ambient) i <i>Ports de les Illes Balears</i> (Conselleria de Medi Ambient. Govern de les Illes Balears).</p> <p>Saber amb exactitud les dades d'aquest indicador es complicat perquè la seva gestió pot dependre de diferents ports esportius i/o marines, dependents del govern o del estat. A més a més, els ports esportius i/o marines estan situats físicament dins del conjunt de la zona gestionada pel govern o per l'Estat. De manera que les dades de les institucions de vegades son diferents a les que es poden obtindre a les webs pròpies dels ports esportius de Balears.</p> <p>Seria molt interessant tenir en compte la distribució del número total de llocs d'amarrament oficial en cada instal·lació portuària segons l'eslora de les embarcacions.</p> <p>A l'apartat de densitat d'amarraments, s'ha utilitzat la mesura de kilòmetres de costa de tota l'illa però també seria interessant fer el càlcul per kilòmetres de port o de municipi.</p> <p><u>Canvis del Dictamen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Anàlisi d'idoneïtat:</i> Després de cercar les dades i d'implementar la metodologia s'hauria de modificar alguns dels valors inicials de l'anàlisi d'idoneïtat. La 'proporciona tendències en el temps' estava caracteritzat amb un valor 3, però les dades històriques de la gestió autonòmica només ha arribat a l'any 2007. 			
Referències			
Bolletí Oficial de les Illes Balears (2 juliol 2005), núm. 100.			

Ficha 16. (41) Carga en infraestructuras viarias y sociales

41. CÀRREGA EN INFRAESTRUCUTRES VIÀRIES I SOCIALS						
Objectiu						
Obtenir quina és la pressió antròpica a diverses infraestructures públiques: trànsit, transport i sanitat.						
Conceptes						
<p><u>IMD</u>: Intensitat Mitjana Diària del trànsit.</p> <p><u>Atencions sanitàries</u>: Enmarca tots els bens i serveis dissenyats per promoure la salut, incloent intervencions preventives, curatius i paliatius, ja siguin dirigides a individus o a poblacions. [OMS]. S'enten com la suma d'atenció primària més atenció hospitalària.</p> <p><u>Població de fet</u>: població total i real. Per poder quantificar aquesta dada es realitza l'Índex de Pressió Humana Diària. (Sinònim de població base).</p>						
Tipus						
Indicador socioeconòmic						
Disponibilitat de dades						
Dades					Font	Període de referència
Mesura	Act	Op	Nom	Codi		
1. Intensitats de Trànsit diari		-	*	-	Departament de carreteres. Consell insular de Menorca	1997-2008
2. Índex de cobertura i freqüència del transport públic per trams.		-	*	-	Consell Insular de Menorca	2009
3. Nombre de viatgers en transport públic		X	Transport públic de viatgers en tren, autobús i metro	25 209 002	Departament de carreteres. Consell Insular de Menorca.	2004-2008
4. Nombre d'atencions sanitàries a no residents		-	*	-	<i>Pendent</i>	

5. Nombre de metges, infermeres i llits en relació a la població de fet.					IbSalut IBESTAT	
6. Nombre de cotxes matriculats		X	Explotació de matriculacions de vehicles	77 209 009	Direcció General de Tràfic. Ministeri de Foment	2003-2008
7. Parc de vehicles i índex de motorització		-	Parque nacional de vehiculos	70044 (inventari nacional)	Direcció General de Tràfic. Ministeri de Foment	1999-2008

Escala de les dades

Mesura	Escala espacial		Escala temporal		Unitats
	Idònia	Disponible	Idònia	Disponible	
1	<i>Illa</i>	X	<i>Mensual</i>	X	Número de vehicles
2**	<i>Illa</i>		<i>Anual</i>		Minuts
	<i>Municipi</i>	X	<i>Mensual</i>	X	
3	<i>C.A.</i>		<i>Anual</i>	X	Número de viatgers
	<i>Illa</i>	X			
	<i>Municipi</i>		<i>Mensual</i>	X	
4	<i>C.A.</i>		<i>Anual</i>		***
	<i>Illa</i>				
	<i>Municipi</i>		<i>Mensual</i>		
5	<i>C.A.</i>		<i>Anual</i>		****
	<i>Illa</i>				
	<i>Municipi</i>		<i>Mensual</i>		
6	<i>C.A.</i>	X	<i>Anual</i>	X	Número de vehicles
	<i>Illa</i>	X			
	<i>Municipi</i>	X			
7	<i>C.A.</i>	X	<i>Anual</i>	X	Número de vehicles
	<i>Illa</i>	X			
	<i>Municipi</i>	X			

Metodologia

Mesura	PASSOS	DADES
1	A	Recerca de dades mensuals referents a les intensitat mitjanes de tràfic a Menorca
		Intensitat de transit diària per carreteres de Menorca. 2002-2008 (<i>Finestra '1.a' de l'arxiu '41.càrrega en infraestructures viàries i socials.xls'</i>)
2**	A	Recerca de les dades sobre el número de línees de bus, els seus
		Cobertura i freqüència del transport públic per trams a Menorca.

		horaris i el seu recorregut	Freqüència i nombre de trajectes per l'hivern i l'estiu. 2009 (Finestra '2.a' de l'arxiu '41.càrrega en infraestructures viàries i socials.xls')
3	A	Recerca de dades sobre el nombre de viatgers de transport públic	Viatgers del transport públic a Menorca per mesos. 2004 - 2008 (Finestra '3.a' de l'arxiu '41.càrrega en infraestructures viàries i socials.xls')
	B	Càlcul de la variació anual $((T-T_{-1})/T_{-1}) * 100$	
4	A	Pendent de creuar dades d'atencions sanitàries amb targetes sanitàries	***
5	A	Recerca del nombre de metges, infermeres i llits.	(Finestra '5.a' de l'arxiu '41.càrrega en infraestructures viàries i socials.xls')
	B	Càlcul de lo anterior en relació a la població de fet Metges/ Índex de Pressió Humana	
6	A	Recerca de dades sobre el número de cotxes matriculats	Matriculació de vehicles per comunitat autònoma, illa, municipi i tipologia de vehicle. 2003-2008 (Finestra '6.a' de l'arxiu '41.càrrega en infraestructures viàries i socials.xls')
7	A	Recerca de dades sobre dades del parc de vehicles	Parc de vehicles i nombre de vehicles cada 1.000 habitants per comunitat autònoma, illa i municipi. 1999-2008 (Finestra '7.a' de l'arxiu '41.càrrega en infraestructures viàries i socials.xls')

Comentaris

*La mesura "Intensitats de Trànsit diari" no es té definit dintre del inventari estadístic de les Illes Balears 2010-2013.

**Saber quina és la cobertura del transport públic ha generat més complexitat de l'esperada ja que en els organismes públics no es troben totes les dades. La informació que s'aproxima més a la realitat són les dades publicades en els diaris, però tot i així existeixen línees de bus no publicades.

*** La mesura "atencions sanitàries a no residents" és impossible de calcular ja que en els centres sanitaris no es registra com a tal. Una aproximació seria creuar dades del total d'atencions sanitàries amb les targetes sanitàries d'altres comunitats autònomes, targetes sanitàries d'estrangers no residents i d'estrangers residents. Aquestes dades s'haurien de generar expressament així que comportaria augment de recursos.

**** Tot i que existeixen dades sobre el nombre de metges, infermeres i llits, encara no es tenen dades oficials de la població de fet. IBESTAT està actualment treballant en aquestes dades.

El parc de vehicles té en compte el número de cotxes matriculats i els enviats al

desballestament, així que, dins d'una visió sostenible, és més interessant el nombre de cotxes del parc de vehicles que no pas el de matriculacions.

Canvis del Dictamen:

- *Anàlisi d'adequació:* Després d'haver tractat les dades, es pot considerar que l'anàlisi d'adequació no és del tot correcte, ja que la "disponibilitat de dades" per la mesura 2 i 4 tindria un valor més baix. A més, el "estat de desenvolupament de la metodologia per calcular l'indicador" també disminuiria de valor ja que per la mesura 4 no s'ha pogut trobar una metodologia viable per obtenir aquestes dades concretes. Pel que fa a la "complexitat de gestió de l'indicador" disminuiria també perquè la mesura 2 i 4 són bastant complexes i per la 5 falta les dades de població de fet.

- *Nova mesura:* Per analitzar la pressió del transport s'ha cregut convenient incloure les mesures 'cotxes matriculats' i 'parc de vehicles i índex de motorització'.

- *Font:* S'han consultat més fonts de les descrites: IbSalut, Consell de Menorca, IBESTAT.

Ficha 17. (52) Calidad de las playas

52. QUALITAT DE LES PLATGES						
Objectiu						
Obtenir el percentatge de platges que compleixen els requisits de la Directiva d'Aigües de Bany y el nombre de dies de tancament de cada platja.						
Conceptes						
Entenem com a <i>aigües de bany</i> qualsevol element d'aigües superficials on es prevegi que puguin banyar-se un número important de persones o existeixi una activitat propera relacionada directament amb el bany i en el que no existeixi una prohibició permanent de bany ni que hagi formulat una recomanació permanent de abstenir-se del mateix i on no existeixi perill objectiu per el públic. [Reial Decret 1341/2007 , Art 3º. BOE]						
La classificació en quant a <i>qualitat d'aigües de bany</i> segueix els paràmetres i l'avaluació de l'annex I i l'annex II del Reial Decret 1341/2007.						
Tipus						
Indicador mediambiental						
Disponibilitat de dades						
Dades					Font	Període de referència
Mesura	Act	Op	Nom	Codi		
1. Percentatge de platges que compleixen els requisits de la Directiva d'Aigües de Bany		X	Control sanitari de les aigües de bany del litoral	18 301 008	Direcció general de salut pública i participació. Conselleria de Salut i Consum.	1999-2008
2. Nombre de dies de tancament de platja	-	-	*	-	<i>Pendent</i>	
Escala de dades						
Mesura	Escala espacial		Escala temporal		Unitats	
	Idònia	Disponible	Idònia	Disponible		
	C.A.	X	<i>Anual</i>	X (Temporada turística)		

1	<i>Illa</i>	X	<i>Mensual</i>	X (Abril – Octubre)	Percentatge
	<i>Platja</i>	X	<i>Quinzenal</i>	X (final Abril – principis Octubre)	
2	<i>C.A.</i>	X	<i>Anual</i>		Nombre de dies
	<i>Illa</i>	X	<i>Mensual</i>		
	<i>Platja</i>	X	<i>Quinzenal</i>		

Metodologia

Mesura		PASSOS	RESULTATS
1	A	Cercar informació sobre les anàlisis de qualitat d'aigua de les diverses platges.	Qualificació de les aigües de bany del litoral de Menorca (1999-2008) (<i>Finestra '1.a' de l'arxiu '52.qualitat de platges.xls'</i>) Percentatge de compliment de la Directiva d'Aigües de Bany. Menorca (1999-2005 i 2007) Percentatge de compliment de la Directiva d'Aigües de Bany. Menorca (2006 i 2008) (<i>Finestra '1.a' de l'arxiu '52.qualitat de platges.xls'</i>)
2	A	Cercar informació sobre els dies de tancament de les platges i les causes.	**

Comentaris

* Aquesta mesura no es té definida dintre del inventari estadístic de les Illes Balears 2010-2013 i és per això que no es pot identificar amb un codi específic.

** La mesura “nombre de dies de tancament de platja” queda pendent ja que no s'han trobat dades.

Per al càlcul de totes les mesures descrites s'ha recopilat i tractat la informació sobre la classificació de compliment dels punts de mostreig, seguint els criteris de classificació establerts en el Reial Decret 734/1988 (1999-2007) i el Reial Decret 1341/2007 (any 2008).

S'han utilitzat la presentació de les dades del OBSAM.

Canvis del Dictamen:

- *Anàlisi d'idoneïtat*: Es convenient la revisió del valor del criteri “disponibilitat de les dades” perquè les dades del nombre de dies de tancament de platja no té una disponibilitat de 3. Seria més adequat donar-li un valor de disponibilitat de 2 o 1.

Referències

Bolletí Oficial de l'Estat (26 octubre 2006), núm. 257
www.obsam.cat

4. Datos, Metodologías y Tareas Pendientes

En esta sección se especifican las limitaciones que se han encontrado durante el proceso de desarrollo de las fichas. Incluye un resumen de los datos, metodologías y tareas pendientes, primero a nivel global y, después, para cada indicador.

Datos Pendientes

Como se ha comentado anteriormente, los datos ofrecidos en esta publicación provienen de la información generada por el IBESTAT, las conselleries del Govern, los consejos insulares y los ayuntamientos de la comunidad autónoma balear a partir del ámbito competencial que les es propio. En este sentido, su reconocimiento como dato estadístico oficial está vinculado a lo que se establezca en el Plan estadístico 2010-2013 de las Illes Balears y específicamente en los programas anuales que lo desarrollen.

Es importante reconocer que existen datos fiables y relevantes para los indicadores que no han sido generados por los organismos oficiales competentes incluidos en el Plan Estadístico 2010-2013 de las Illes Balears y que, por lo tanto, no son oficiales. En Menorca existe el OBSAM, que aunque no es un organismo con competencia para generar datos oficiales, su experiencia y conocimiento en temas de indicadores y datos locales conlleva que los datos que difunde sean fiables.

Con la intención de mejorar y ampliar los datos generados, y también para esquematizar en qué estado se encuentran los datos, a continuación se muestra la tabla 2, donde indicador por indicador se detallan los datos que están ausentes en el plan estadístico de les Illes Balears 2010-2013 (el cual es la fuente de datos oficial) y, qué otras fuentes de datos no oficiales proporcionan esa información.

Tabla 2: Datos no definidos dentro del inventario estadístico de les Illes Balears pero necesarios para desarrollar los indicadores GIZC.

INDICADOR	DATOS AUSENTES	FUENTES OFICIALES	OTRAS FUENTES POTENCIALES
3. Área de tierra y mar protegida por una regulación legal	Reservas marinas protegidas. Patrimonio histórico y cultural. Espacios terrestres naturales protegidos (internacional, nacional i local). Gestión de áreas protegidas.	Consejería Medio Ambiente Consell Insular de Menorca Espais de natura Balears	 OBSAM
19. Ocupación de la oferta	Ocupación del alojamiento turístico por categorías.	INE	

INDICADOR	DATOS AUSENTES	FUENTES OFICIALES	OTRAS FUENTES POTENCIALES
turística			
24. Precio del suministro turístico	Precio medio por alojamiento. Precio por habitación.		
23. Calidad del suministro turístico	Metros cuadrados de playa y puerto con certificado de calidad. Número de hoteles con actividades sostenibles.	Govern de les Illes Balears ECOTUR	Webs de puertos
28. Consumo de agua	Consumo de agua	Dirección general de recursos hídricos.	OBSAM
30. Pesca	Número de capturas. Pesquerías en situación de sobrepesca.		
31. Tratamiento de agua / depuración	Depuración del agua. Depuración del agua por sectores. Saturación de les plantes depuradores. Porcentaje de agua reutilizada. Agua desalada.	ABAQUA ABAQUA ABAQUA ABAQUA	OBSAM
34. Densidad de población residente	Censo poblacional Superficie territorial	INE SITIBSA	
35. Estacionalidad de la población	Índice de Presión Humana Diario.		OBSAM
40. Número de puestos de amarre	Superficie de costa. Número de puestos de amarre por puertos y según gestión autonómica o estatal. Grado de ocupación de los amarres.	SITIBSA Ports de les Illes Balears. Autoritat Portuaria de Balears.	
41. Carga en infraestructuras viarias y sociales	Intensidades medias de tráfico. Transporte público (cobertura y frecuencia). Atenciones sanitarias. Número de médicos, enfermeras y camas. Parque de vehículos e índice de motorización	Consell Insular de Menorca Consell Insular de Menorca IbSalut Dirección general de tráfico	OBSAM, periódicos

INDICADOR	DATOS AUSENTES	FUENTES OFICIALES	OTRAS FUENTES POTENCIALES
52. Calidad de playas	Número de días de cierre de playas		

Metodologías Pendientes

Ha habido tres conceptos, reiterados en diversos indicadores, que no se han definido metodológicamente. Estos son *estacionalidad*, *población base* y *segundas residencias*. Los indicadores que incorporan estos conceptos en sus medidas, están pendientes de que los organismos competentes desarrollen y acuerden la definición de los mismos.

Estacionalidad

En el Dictamen, el cálculo de la estacionalidad se pretendía realizar a partir de la fórmula: máximo-mínimo/mínimo. Pero si la aplicamos anualmente sin tener en cuenta ningún factor más, los datos no responden a la realidad. Se explica a partir de un ejemplo:

Ejemplo de estacionalidad: indicador 4 Evolución de la demanda turística.

Tabla 3: Cálculo de la estacionalidad sin desestacionalizar la serie de datos del número de turistas.

AÑO	MENORCA			ILLES BALEARS		
	Máximo	Mínimo	(máx-mín/mín)	Máximo	Mínimo	(máx-mín/mín)
2001	223.452	5.495	40	1.803.654	205.690	8
2002	238.214	5.174	45	1.883.065	201.915	8
2003	245.331	7.449	32	2.017.259	221.148	8
2004	239.216	5.278	44	1.973.909	213.194	8
2005	233.148	5.502	41	2.026.888	236.810	8
2006	231.263	8.972	25	2.102.551	256.793	7
2007	263.836	11.886	21	2.205.397	312.301	6
2008	267.505	10.006	26	2.268.319	290.380	7

En primer lugar podemos observar que los valores en Menorca son mucho mayores que en el conjunto de las Illes Balears, dando a entender que en Menorca existe una estacionalidad cinco veces mayor (2001) que en el total de las Illes, lo cual se considera excesivo. En segundo lugar, parece que en Menorca en 8 años se haya reducido casi a la mitad la estacionalidad (40 en 2001; 26 en 2008), pero si graficamos los datos no se obtiene la misma conclusión (figura 1); la forma de la curva se mantiene más o menos estable lo que ocurre es que hay una tendencia a la alza en todos los valores (tanto máximos como mínimos).

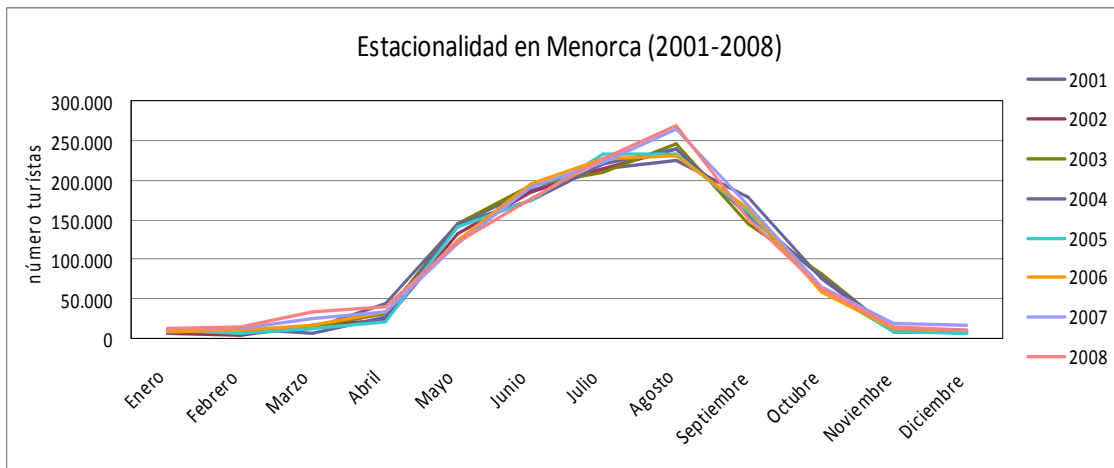

Figura 1: Estacionalidad en Menorca (2001-2008)

La metodología de este concepto “estacionalidad” sigue en proceso de discusión entre los miembros del equipo de trabajo. Hay diversas posibles soluciones; por ejemplo desestacionalizar la serie de datos a partir del programa ‘Tramo-Seats’, o bien, tratar los datos a partir del método del índice de Gini, o bien, a partir de metodologías del Observatorio de la Sostenibilidad del Turismo (OST).

Población base

Tal como indica el dictamen, la población base es la suma de la población estacional más la población residente (población empadronada o población de derecho). El concepto de ‘población estacional’ es sinónimo al de ‘población flotante’, muy utilizado en los ámbitos del turismo, también entendido (a partir de la metodología de OBSAM) como la población de hecho menos la población mínima de un mismo año. En un ámbito turístico como en el que se enmarca nuestro estudio, es vital esta información para poder ponderar el impacto asociado a la población real diaria en el territorio pero, hoy por hoy, no hay datos oficiales de ello. Aún así, sí existen estudios que han calculado esta población, OBSAM concretamente con su indicador de Presión Humana Diaria en Menorca, el Centre de Recerca Econòmica (CRE) y la Direcció General de Economia con sus respectivos cálculos. Actualmente, en IBESTAT se está realizando el Índice Diario de Presión Humana (IDPH). Los datos de IBESTAT sí serán oficiales y para todas las islas, por ello las medidas que necesitan este dato podrán realizarse en un corto plazo.

Segundas residencias

Actualmente, no existen datos que definan primera o segunda residencias. Serían necesarios muchos recursos humanos y económicos para poder realizar una encuesta o incluso mejor, un censo que contabilizara este dato. No parece ser viable en un

futuro próximo, aunque en diversos ámbitos de estudio se remarca la importancia de este concepto.

Tareas pendientes de cada indicador

Ficha 1. Área de tierra y mar protegida por una regulación legal (indicador 3)

- Este indicador sigue la metodología DEDUCE, en la cual hay dos conceptos: *zonas naturales protegidas* y *zonas de patrimonio histórico*. Lo segundo no ha sido posible realizarlo según la metodología descrita en DEDUCE porque no disponemos de datos tan específicos, en su lugar se ha desarrollado esta medida a partir de los datos del Consell Insular de Bienes de Interés Cultural. En cuanto a la medida de las *zonas naturales protegidas* se ha observado que los valores del ‘total de área protegida’ entre diferentes fuentes no coinciden. Los errores se deben a la superposición de diferentes figuras de protección y a la no actualización de los datos. Por lo tanto, en las fichas técnicas se muestran los datos por separado para cada figura, y en el momento de contabilizar la superficie total protegida (en otra fase del proyecto) se seguirá la metodología de OBSAM. Sería recomendable que todos los organismos se pusieran de acuerdo para proporcionar un dato armonizado.
- Al profundizar en el indicador se observó que lo más importante de las figuras de protección es su gestión, por eso se ha incluido una nueva medida “gestión de las zonas protegidas”. Esta información no se elabora estadísticamente pero OBSAM ha trabajado en ello.
- A día de hoy aún falta que nos envíen algunos datos (hectáreas protegidas por una regulación autonómica).

Ficha 2. Desempleo (indicador 15)

- En este indicador se tuvieron en cuenta varios conceptos diferentes: ‘demandantes de empleo’, la Encuesta de Población Activa ‘(EPA)’ o ‘parados registrados’ (que finalmente se utilizó). Los datos que proporcionan el valor más cercano a la realidad son los aportados por la EPA, además son datos armonizados con el resto de las comunidades autónomas y con el resto de países europeos, lo cual implica que se podría hacer una comparación a diferentes escalas. En cuanto a la información que nos proporciona ‘demandantes de empleo’ no es la requerida por el Dictamen puesto que se incluyen personas empleadas pero que buscan mejor empleo del que ya disponen. En el caso de este indicador, se ha creído conveniente hacer el estudio a escala de municipio, por lo tanto se ha optado por

los datos de 'parados registrados' aunque estos no sean tan precisos como la EPA, debido a su metodología.

- El período de referencia empieza en 2005 porque en ese año se introdujo la nueva metodología SISPE, lo cual hace incomparables los datos de años anteriores
- Fue necesario un cambio del nombre del indicador (en catalán) puesto que la definición de 'desocupación' incluye: grupo de estudiantes, pensionistas, amas de casa, etcétera, los cuales no buscan trabajo. Por ello, el indicador ahora se llama 'atur'.
- Se recomienda que se desarrolle la encuesta EPA a escala de isla.
- Para este indicador los datos necesarios son todos oficiales.

Ficha 3. Ocupación de la oferta turística (indicador 19)

- El indicador no ha podido desagregarse a la escala territorial deseada (municipio) en todos los casos puesto que los datos oficiales fiables, en este caso del Instituto Nacional de Estadística (INE), desagregan los datos a diferentes escalas dependiendo del alojamiento (hotel, apartamento, acampamiento o rural).
- El grado de ocupación se calcula a partir de la planta abierta de los alojamientos (plazas ofertadas en un momento determinado) no de la planta total existente. Esto es así puesto que es un indicador económico, en el que no se tiene en cuenta la visión de sostenibilidad, ya que en ese caso debería realizarse el cálculo a partir de las plazas reales. Sería interesante discutir si con la visión de sostenibilidad este indicador es adecuado en el sistema de indicadores GIZC.
- Para este indicador los datos necesarios son todos oficiales.

Ficha 4. Evolución de la demanda turística (indicador 20)

- Se han introducido dos nuevas medidas: *pernoctaciones* y *estancia media*. La GIZC se basa entre otras cosas en una visión de sostenibilidad y estas medidas reflejan mejor el impacto real del turismo que las medidas inicialmente incluidas en este indicador (flujo de turistas), las cuales también han sido tratadas. Existen dos fuentes de datos que presentan estos dos conceptos: el INE a escala estatal, y el CITTIB a escala autonómica, pero sus resultados no son coincidentes. A partir de un estudio de la metodología de cada uno, se decidió trabajar con datos del CITTIB puesto que su encuesta se realiza a personas individuales, donde se incluye a personas que han pernoctado en casa de familiares o amigos, en cambio, la encuesta del INE se realiza a los hoteles.

- Para este indicador los datos necesarios son todos oficiales.

Ficha 5. Calidad del suministro turístico (indicador 23)

- Ha sido necesario establecer una metodología para clasificar los alojamientos que se consideraban de calidad. Se han escogido los establecimientos que se encuentran divididos por categorías de calidad, y en el caso de estar catalogadas en tres tipologías se ha seleccionado la más elevada, si la clasificación era en cuatro tipologías, las dos más elevadas, y en cinco también las dos más elevadas; omitiendo los establecimientos que no tienen distinción de categorías (agroturismo, casa de huéspedes, fonda, hotel rural y turismo de interior).
- Al profundizar en el indicador se pudo comprobar que la medida número dos “número de pernoctaciones de calidad dividido por el número total de alojamientos” no tenía sentido porque numerador y denominador no eran comparables entre sí, así que el resultado no aportaba una información lógica ni relevante, por ello, se realizó un cambio en el concepto sustituyéndolo por “número de plazas de calidad dividido por el número total de plazas”.
- Por otro lado, se incluyó la medida ‘calidad de la oferta complementaria de restaurante, cafeterías y bares’ para ampliar la información del indicador.

Ficha 6. Precio del suministro turístico (indicador 24)

- No se ha podido realizar este indicador porque no existen datos.

Ficha 7. Consumo de agua (indicador 28)

- La recopilación de estos datos es muy costosa por aspectos meramente administrativos. Ha sido necesario hacer un pequeño análisis de donde se producen los datos, comparar diferentes fuentes, analizar qué es lo que queremos exactamente, realizar una petición formal para el envío de datos, y convocar una reunión IBESTAT – Recursos hídricos – agricultura, para poder comprender toda la complejidad de los mismos.
- Un problema grave es conseguir la información de todos los municipios. Además aunque se obtengan todos los datos de todos los municipios, existen variables que implican errores muy considerables, siendo imposible alcanzar el valor real del consumo de agua. Existen pozos particulares que no facturan en la red y por tanto

no se contabilizan, el consumo agrícola del agua no se tiene en cuenta puesto que es muy compleja su contabilización, existen urbanizaciones que obtienen agua fuera del circuito de facturación, además hay pérdidas desde su extracción hasta su consumo, etcétera.

Ficha 8. Consumo eléctrico (indicador 29)

- Este indicador ha generado la necesidad de varias reuniones técnicas para decidir cuál era la mejor manera de enfocar la información disponible sobre electricidad. Por un lado, se dispone de información del consumo facturado y, por otro lado, del suministro. En un principio, tal como se interpreta el indicador, con la información del consumo sería suficiente, pero la fuente de datos (GESA) no aporta unos datos reales mes a mes, ya que realiza estimaciones del consumo a partir de la revisión de los contadores bimensualmente. Hay que especificar que los meses de revisión no son los mismos para cada contador, así que no hay ningún mes que se obtenga un valor real del consumo [véase figura 2]. A partir de esta situación se dispuso estudiar los datos del suministro eléctrico aportados por Red Eléctrica, donde se observó que los datos mes a mes si seguían una línea mucho más real. Teniendo en cuenta que las pérdidas de la red eléctrica son poco significativas esta fuente de datos es más fiable que la de GESA. El problema con los datos de suministro fue la desagregación de los mismos, ya que no podían ser desagregados por sectores (tal como pide una de las medidas del dictamen). Finalmente, se decidió realizar el indicador desde los dos enfoques.
- Tanto los datos de GESA como los de Red Eléctrica, aunque no provengan de fuentes oficiales (ej. Conselleries, Consells.etc.), van a ser datos oficiales ya que se incluirán dentro del plan estadístico 2010-2013 de les Illes Balears.

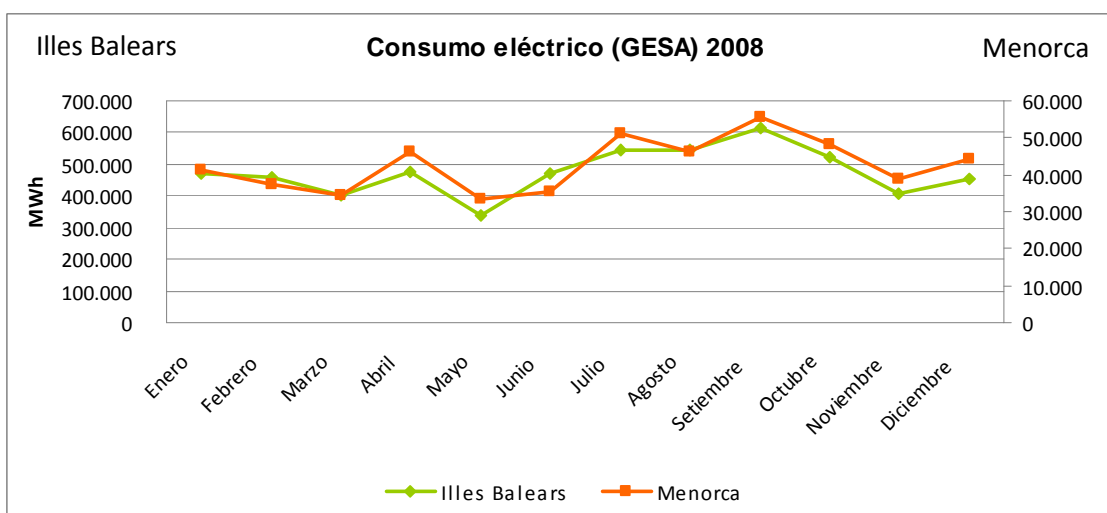

Figura 2: Consumo eléctrico (GESA) 2008.

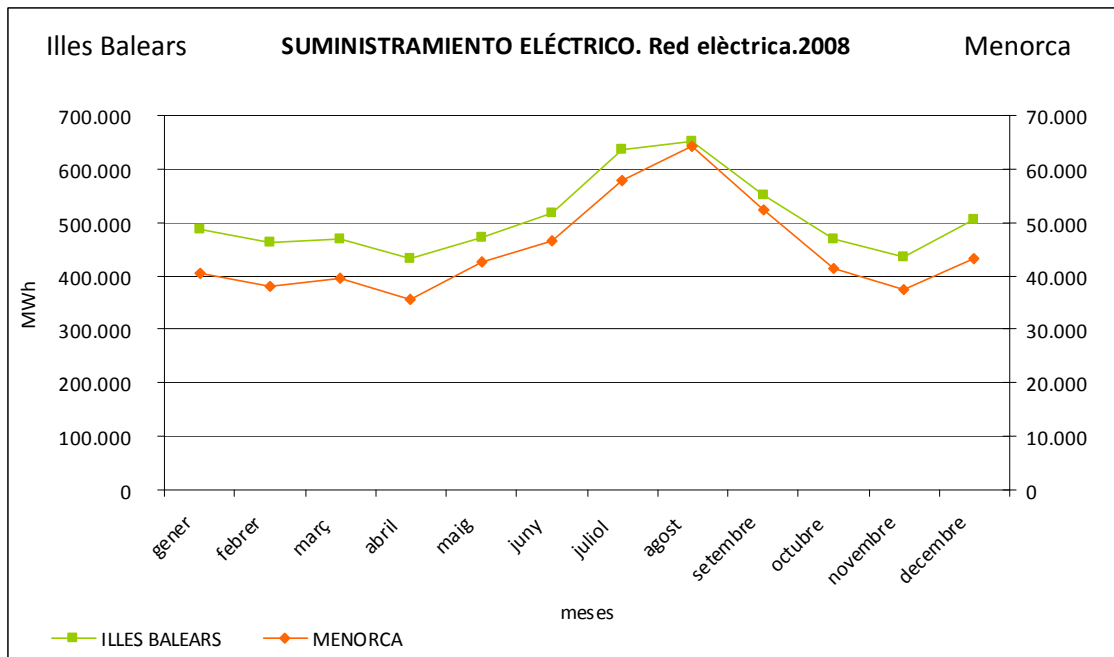

Figura 3: Suministro eléctrico (Red Eléctrica) 2008.

Ficha 9. Pesca (indicador 30)

- Pesca es un ámbito complicado en la obtención de datos. En primer lugar, no existen datos de pesquerías en sobrepesca ni tampoco de capturas según su arte de pesca, solo existen datos sobre el total de capturas. En segundo lugar, desde el OBSAM se apunta a la falta de fiabilidad de los datos existentes hasta la fecha, razón por la cual desde el Observatorio no se realiza ningún indicador sobre capturas de pesca. Teniendo en cuenta estos factores se ha decidido reestructurarlo dejando datos solo de una medida: “número de licencias de pesca recreativa”. Por otro lado, sí existen datos fiables sobre el número de barcos, el número de personas empleadas y las especies de interés pesquero amenazadas.

Ficha 10. Tratamiento de aguas – depuración (indicador 31)

- Este indicador ha sido uno de los más costosos en cuanto a la obtención de datos. Por un lado, no se dispone de la información de todas las medidas y, por otro lado, los datos finalmente conseguidos se han tramitado muy lentamente, pasando varios meses desde su petición. Apuntar en este caso también la falta de fiabilidad de los propios datos.

- No se han podido completar diversas medidas del indicador: la medida 2 porque los datos de consumo de agua aún no están disponibles. La medida 3, que contabiliza el agua depurada por sectores, no se puede realizar porque de momento no es posible conocer de donde proviene cada m³ de agua que entra en la depuradora. En cuanto a la medida 8 (saturación), ABAQUA no recopila datos que la puedan determinar; ni la saturación de cauce (m³ entrantes), ni la saturación de carga (contaminación), aunque sí realiza análisis esporádicos de control.
- Los datos base del cauce depurado por cada una de las depuradoras no están del todo completados, existen meses aleatoriamente en blanco, sin causas determinadas. En estos casos se ha asumido 0 el cauce, afectando así, a los valores totales anuales (medida 6) y al cabal por habitante (medida 4).

Ficha 11. Densidad de población residente (indicador 34)

- Al ser IBESTAT el órgano competente de los datos de población, no ha habido ningún problema para la obtención de los datos. Además se podían realizar consultas *in situ* y al momento de cualquier duda generada en el procedimiento.
- El dictamen da como idónea una escala temporal mensual pero no existen datos mensuales de población ya que el censo son datos cada 10 años y el padrón son datos anuales.

Ficha 12. Estacionalidad de la población (indicador 35)

- Como bien se ha comentado en el apartado anterior (análisis de la situación), saber la población real dentro del territorio cada día es importantísimo en una zona turística como es el ámbito de estudio. De momento, no se tienen datos oficiales sobre ello pero IBESTAT está actualmente trabajando para generarlos, así que en los próximos meses este indicador podrá realizarse, de momento queda pendiente.

Ficha 13. Población extranjera (indicador 36)

- Al ser IBESTAT el órgano competente de los datos de población, no ha habido ningún problema para la obtención de los datos. Además se podían realizar consultas *in situ* y al momento de cualquier duda generada en el procedimiento.

- El dictamen da como idónea una escala temporal mensual pero no existen datos mensuales de población ya que el censo son datos cada 10 años y el padrón son datos anuales.
- Por otro lado, se ha cambiado el nombre del indicador 'inmigración' por 'población extranjera' ya que los datos utilizados hacen referencia a población extranjera, incluyendo inmigrante y no inmigrantes.

Ficha 14. Construcción de viviendas (indicador 37)

- Este indicador se puede contabilizar a partir del número de visados, el número de licencias o el número de certificados de final de obra. Cada dato proviene de una fuente diferente: colegio de arquitectos, ayuntamientos, ministerio de fomento o colegio de aparejadores, respectivamente. Se ha decidido utilizar todos los datos (incluyendo medidas) ya que cada uno implica una temporalidad en el proceso de construcción, siendo el visado el primer trámite y el certificado de final de obra el último. Con estos datos se pueden visualizar situaciones futuras, lo cual da mucha información para una buena gestión.
- El mayor problema ha surgido con la medida referente a las segundas residencias, ya que, como se ha comentado en el apartado anterior, no es posible saber los usos de las residencias. Por otro lado, los datos proporcionados por la delegación del ministerio de fomento han generado más trabajo del esperado puesto que existen años en los que algunos municipios no aparecen (sería recomendable que en caso de que no haya nuevas licencias en algún municipio se marcara con un valor 0 sin eliminar el municipio, ya que puede inducir a errores).
- Los datos municipales provienen de los ayuntamientos, pero el ministerio de fomento genera los datos agregados y no hay ninguna consejería que los publique desagregados por municipio, por eso IBESTAT lo ha incluido dentro del plan estadístico 2010-2013 de las Illes Balears.

Ficha 15. Número de amarres (indicador 40)

- El número de amarres ha sido difícil de conseguir, no por inexistencia de datos pero sí por complejidad en cuanto a su recepción.

Ficha 16. Carga en infraestructuras viarias y sociales (indicador 41)

- Este es un indicador que engloba muchos conceptos y muy diversos, lo cual complica su composición y análisis. Por un lado, se trata el transporte: intensidades de tráfico, cobertura de transporte público, etcétera, lo cual son datos tediosos de tratar por su diversidad y tamaño. Por otro lado, las atenciones sanitarias han sido imposibles de conseguir al nivel específico deseado ya que en los centros sanitarios no se registra como tal. Una aproximación sería cruzar datos del total de atenciones sanitarias con las tarjetas sanitarias de otras comunidades autónomas, tarjetas sanitarias de extranjeros residentes y extranjeros no residentes. Estos datos se deberían generar expresamente, así que son necesarios más recursos.
- La medida de 'intensidades medias diarias de tráfico (IMD)', se ha desagregado por cada punto de muestro existente en cada carretera (tal como la generan los organismos competentes), porque cada uno mantiene un muestreo y periodicidad diferente, careciendo de sentido crear un único valor a partir de la suma de todos ellos.
- En cuanto a la medida 2, 'índice de cobertura y frecuencia del transporte público por tramos' es complicada de analizar ya que los datos oficiales del Consell Insular de Menorca no corresponden totalmente con la realidad. OBSAM lo contabiliza a partir de la información de los periódicos, aun así existen autobuses que no están reflejados en ningún medio de comunicación y solo son conocidos por los usuarios de los mismos. Por lo tanto, esta medida queda abierta a mejoras metodológicas.

Ficha 17. Calidad de las playas (indicador 52)

- Este indicador se compone de dos medidas, la primera '*calidad de las aguas de baño*' OBSAM tenía elaborado el indicador y se ha aprovechado la presentación de los datos (los cuales son oficiales y provienen de la conselleria de salud). La segunda, '*número de días de cierre de playas*' no ha podido realizarse debido a la ausencia de datos.

5. Conclusiones y Recomendaciones

En este estudio se han desarrollado 17 fichas técnicas con los indicadores de alta idoneidad e importancia del Dictamen 05/2007 en la zona piloto de Menorca. Este proceso ha implicado una coordinación entre tres organismos (IBESTAT, SOCIB, y OBSAM) y ha topado con varios obstáculos, explicados anteriormente, relacionados con la implementación del sistema. Estos incluyen la falta de disponibilidad y fiabilidad de algunos datos, la coordinación entre múltiples organismos, y la necesidad de definir algunas de las metodologías básicas.

Este trabajo técnico es el paso inicial de un proceso a largo plazo para lograr el objetivo global de implementar el sistema de indicadores para la GIZC en las Illes Balears. A continuación, se presentan cuatro recomendaciones generales para continuar con el desarrollo del sistema de indicadores. Por último, se presenta un cronograma de los hitos principales (finalizados y en desarrollo) de la implementación del sistema de indicadores y una lista de publicaciones relacionadas.

Búsqueda, obtención, y coordinación de datos.

Como se ha identificado en las secciones anteriores, ha sido necesario realizar una búsqueda de datos en diferentes organismos para poder completar las fichas técnicas. Para facilitar y asegurar una implementación más completa del sistema en el futuro, será preciso conseguir una mejor coordinación y sistematización relacionada con la obtención de datos. Para alcanzar esto, se podría promover la red de trabajo entre consellerías para garantizar la efectividad en el intercambio y análisis de los datos, e incluso poder mejorar los indicadores con la ayuda de los conocimientos específicos de cada consellería. Teniendo en cuenta que cada consellería tiene sus propias competencias, el papel del IBESTAT sería de coordinar todos los datos estadísticos y facilitar su recepción dentro de la red de trabajo de las consellerías.

Es importante reconocer que la mayoría de los indicadores ya están reflejados y divulgados a través del PTI de Menorca. En este sentido, la validez de este ejercicio ha sido más de sistematización y coordinación que de desarrollar nuevos indicadores. Existen muchas iniciativas y sistemas de indicadores en Baleares y a nivel internacional pero, del mismo modo, sistematizar y coordinar estas iniciativas es tan válido e importante como la creación y análisis de nuevas medidas y datos. Esperamos que cuando el sistema se ponga en marcha abrirá más puertas y posibilidades para profundizar y avanzar en nuevas medidas y estudios a nivel científico.

Desarrollo y acuerdo de las metodologías para calcular (1) estacionalidad, (2) población base, y (3) segundas residencias.

Concretamente, el OBSAM/SOCIB/IBESTAT están trabajando conjuntamente en el desarrollo de metodologías para calcular la *estacionalidad* y la *población base*, pero en

el caso de *segundas residencias* no se plantea de momento (a corto, medio plazo) ninguna actuación. Esto es debido a la falta de recursos para implementar el estudio que sería necesario para obtener estos datos (por ejemplo realizar un censo de viviendas). Aún así, se considera un punto importante y clave para tenerlo en cuenta en trabajos futuros porque *segundas residencias* es un aspecto extremadamente relevante para el desarrollo sostenible en la zona costera de las Illes Balears.

Desarrollo de fichas técnicas para otras islas y aplicación de más indicadores.

Existen muchos indicadores menos idóneos (como se clasifican en el dictamen) que demandan profundización. Además, Menorca es el territorio más adecuado para implementar los indicadores por la presencia del OBSAM. La implementación del sistema podría ser más complicada cuando se extendiera a otras islas. En abril 2010 se inició un trabajo complementario para desarrollar las 17 fichas técnicas en Mallorca. En esta fase se ha seguido el mismo sistema de cooperación que en la fase piloto en Menorca, aunque en este caso no exista un organismo similar al OBSAM en Mallorca. Próximos pasos adicionales necesarios para alcanzar el objetivo global de implementar el sistema serían su aplicación a todas las islas, el desarrollo de fichas para indicadores menos idóneos, y la elaboración de una base de datos geográfica que apoyase el sistema.

Integración del Sistema de Indicadores para la GIZC en las Illes Balears dentro de un sistema de gobernanza que apoya a la toma de decisiones relacionadas con el desarrollo sostenible.

El éxito final de esta iniciativa dependerá fuertemente del apoyo de un sistema de gobernanza coordinado y eficiente, basado en la GIZC, y en la obtención de recursos adicionales para financiar personal, además de la obtención de datos adicionales. Esto ayudará a conseguir que la información y las recomendaciones que resulten del cálculo de los indicadores provoquen una respuesta a nivel de la toma de decisiones relacionadas con el desarrollo sostenible en las Illes Balears. Este trabajo se está iniciando desde el SOCIB (en octubre 2010) con la misma visión de cooperación y enfoque de sostenibilidad que en la fase anterior, y con la intención de seguir colaborando con diversas organizaciones con el objetivo de implementar la GIZC en las Illes Balears.

Hitos principales del desarrollo e implementación del sistema de indicadores

1/2005: Inicio actividades de investigación en GIZC en el IMEDEA (CSIC-UIB).

7/2007: Inicio actividades CES/IMEDEA (CSIC-UIB) para la definición de un Sistema de Indicadores de GIZC en les Illes Balears.

2/2009: Presentación a la sociedad de les Illes Balears del Dictamen 5/2007 del CES-IMEDEA (CSIC-UIB) de un Sistema de Indicadores de GIZC en les Illes Balears.

10/2009: Inicio del proyecto piloto para la implementación en Menorca del Sistema de Indicadores de GIZC en les Illes Balears.

- 10/2009 – 08/2010: Fase 1a. Desarrollo de las fichas técnicas.
- 08/2010 – 11/2010: Fase 1b. Ampliación para la isla de Mallorca de las fichas técnicas e inicio del análisis de los datos (por parte del SOCIB).
- 10/2010 – 05/2011: Fase 2. Desarrollo de una propuesta de gobernanza para asegurar una implementación real y eficaz del Sistema de Indicadores de GIZC en les Illes Balears. (inicio del proceso desde el SOCIB con colaboración prevista de otros organismos)

Publicaciones relacionadas con el sistema de indicadores

Doménech, JL, Sanz, FJ, Jiménez, L, de Carvalho, C, Antonio, J, Díaz, MM, Carballo, A, Bernabéu, AM, Sardá, B, Sebastián, C, Molina, A, García, C, Fernández-Palacios, Y, Tintoré, J, do Carme, M, Diedrich, A. 2010. **Guía para la Implementación de un Sistema de Gestión Integrada de Zonas Costeras.** (Doménech, JL, Sanz, FJ, coordinadores). Num2 Colección Estudios. Observatorio del Litoral, Universidad de la Coruña. La Coruña: Netbiblo, SL (ISBN 978-84-9745-518-3).

Diedrich, A, Tintoré, J and Navinés, F. 2010. **Balancing Science and Society through Establishing Indicators for Integrated Coastal Zone Management in the Balearic Islands.** Marine Policy 34: 772-781.

Diedrich, A, Tintoré, J, Navinés, F, Tur, V and Tortosa, E. 2008. **Sistema de Indicadores para la Gestión Integrada de la Zona Costera en las Islas Baleares.** Dictamen 5/2007 del Consejo Económico y Social de las Islas Baleares. Palma de Mallorca: CES (ISBN 978-84-612-8329-3).

Anexo 1. Lista de Reuniones

2009

14 Julio	SOCIB – IBESTAT
5 Octubre	SOCIB – IBESTAT
23 Octubre	SOCIB – IBESTAT – OBSAM
1 Diciembre	SOCIB – IBESTAT

2010

2 Febrero	IBESTAT – SOCIB – Conselleria de Salud y Consumo
15 Febrero	IBESTAT – Conselleria de medio ambiente
25 Febrero	IBESTAT – Conselleria de Salud y Consumo – IbSalut
4, 5 Marzo	SOCIB – OBSAM
17 Marzo	SOCIB – IBESTAT
27 Abril	SOCIB – IBESTAT

Anexo 2. Explicación de los apartados de las fichas y plantilla de la ficha técnica

---

Las fichas técnicas están elaboradas en formato Word y están estructuradas en varios apartados y subapartados con el objetivo de describir hasta el mínimo detalle para que el trabajo pueda ser replicado en otra zona siguiendo exactamente la misma metodología, y que el resultado de ambas zonas sea totalmente comparable. A continuación se describen todos los apartados (ver tabla 1, ficha plantilla).

En el encabezado de cada ficha se numera y nombra el indicador. Tanto el número como el nombre son los descritos en el dictamen, a menos que, debido a ciertas consideraciones, haya sido conveniente cambiar el nombre (en estos casos se describe el porqué en el apartado de 'comentarios' de la propia ficha).

En el primer apartado se describen los objetivos metodológicos del indicador, básicamente coincidiendo con las medidas.

El segundo apartado, es donde se definen los conceptos relacionados con el indicador, cuyas definiciones son extraídas de las fuentes generadoras de esos datos, o bien, fuentes que los tratan, las cuales están también nombradas en el apartado.

El tercer apartado especifica qué tipo de indicador es, es decir, si se trata de un indicador socioeconómico, medioambiental o de gobernanza.

Los siguientes apartados tratan específicamente de los datos generados. En primer lugar, se define la disponibilidad de los datos. Se nombran las medidas que contiene el indicador y para cada medida se especifican de donde provienen los datos (fuentes), donde van a estar almacenados (código) y el período al que se hace referencia. Para poner en claro donde se van a encontrar los datos, cada medida está asociada a un código y un nombre que hace referencia a una actividad u operación estadística que se enmarca dentro del plan estadístico 2010-2013 de les Illes Balears. Este inventario se encontrará dentro de la web del IBESTAT y se podrá acceder de forma libre y gratuita, garantizando que cualquiera pueda obtener los datos desde la web si lo desea. Las definiciones de actividad estadística y de operación estadística son las siguientes:

- *Actividad estadística*: conjunto de datos (actividades) que la administración pública de la Comunidad Autónoma ha introducido a su inventario porque son datos útiles que se han de mantener. En principio, no dan datos oficiales hasta que no pasan a ser 'operaciones'.
- *Operación estadística*: Subconjunto de las actividades que están recogidas dentro del plan cuadrienal y dentro del programa anual, es decir, dentro de la planificación estadística. Dan datos oficiales.

Los datos ofrecidos en esta publicación provienen de la información generada por el IBESTAT, las conselleries del Govern, los consejos insulares y los ayuntamientos de la comunidad autónoma balear a partir del ámbito competencial que les es propio. En este sentido, su reconocimiento como dato estadístico oficial está vinculado a lo que

se establezca en el Plan estadístico 2010-2013 de las Illes Balears y específicamente en los programas anuales que lo desarrollen. Igualmente se ofrecen otros datos oficiales generados por las instituciones del Estado (INE y ministerios), así como de la ampliación y adecuación que de dicha información lleva a cabo el IBESTAT para el ámbito balear.

No obstante, se han detectado una serie de incidencias que conviene poner de manifiesto: En primer lugar, la detección de algunos datos contradictorios al proceder de fuentes distintas. Ello nos ha llevado a una selección de los mismos en función de su procedencia y fiabilidad metodológica. En segundo lugar, y como consecuencia de la primera, la necesidad de que exista una mayor coordinación del IBESTAT respecto de las conselleries y consejos insulares implicados en la aportación de datos para la realización de las fichas.

Por otro lado, existen datos relevantes para los indicadores pero que no los han generado los organismos oficiales competentes y, por lo tanto, no son oficiales. Aun así, algunos de ellos se pueden considerar fiables y podrían utilizarse en otras fases del proyecto.

En segundo lugar, se especifica la escala de los datos, tanto la escala espacial como la temporal. Para cada medida se muestra cual sería la escala idónea y se puntualiza si esta escala está disponible (señalizado con una 'x'). En el subapartado de 'escala espacial' se han dado casos concretos en que de una misma medida existan datos que se encuentran disponibles a esa escala y otros que no, en esos casos se ha optado por no señalar su disponibilidad ya que no la totalidad de los datos la cumple. En la misma sección también se muestra las unidades de cada medida.

Posteriormente, se detalla la metodología de cada medida por separado, describiendo paso a paso las acciones llevadas a cabo. Cada paso tiene asociado un resultado que se muestra a partir de una tabla en formato Excel. La tabla del Excel está referenciada en el subapartado de 'datos' dentro del apartado 'metodología' y se describe como; nombre de la tabla, seguido de: "ventana 'número de la medida-letra del paso de esa medida' del archivo 'número del indicador.nombre del indicador.exe' ", por ejemplo en el caso de ser la tabla asociada a la primera medida del indicador de desempleo se muestra así: "Aturats registrats per mesos, municipi, sexe i grup d'edat (2005-2008).(Finestra '1.a' del arxivo '15.ATUR.xls)". En párrafos posteriores se definirá el formato y estructura de los Excel.

El penúltimo apartado se destina a comentarios sobre aspectos concretos del indicador, tanto aspectos descriptivos como metodológicos. Hay tres aspectos claves que son reiterativos en diversas fichas: el cálculo de la estacionalidad, el cálculo de la población base y el cálculo de primeras y segundas residencias. Este hecho queda referenciado con la señal "**" en diferentes apartados de la ficha; en "datos-nombre", "unidades" y en "metodología-datos", y explicada su problemática en el apartado de "comentarios". En este mismo apartado se describen los cambios que se han hecho del dictamen dentro de cada indicador, los cuales han ido referidos a cambios en el análisis de idoneidad, en el nombre del indicador o de alguna medida, creación de una nueva medida, aumento de la escala temporal idónea y las fuentes de datos (la explicación del porque de cada cambio se detalla en la ficha plantilla, ver tabla 3). De

modo más general se han dado dos cambios de nomenclatura; por un lado, se ha considerado conveniente cambiar el nombre de la escala espacial 'región' por el de 'comunidad autónoma' ya que de esta manera se sigue el mismo criterio lingüístico con las otras escalas espaciales (isla y municipio). Por otro lado, en el caso concreto de Menorca el concepto entendido en el dictamen como 'zona turística' coincide con el espacio territorial de 'municipio', así que en todo momento se ha utilizado la nomenclatura de 'municipio'.

Por último, en alguna ficha existe el apartado de 'referencias' en donde se incluyen las referencias utilizadas en el apartado de 'conceptos'.

En cuanto a la nomenclatura de las fichas se nombran con el número del indicador seguido de un punto y el nombre del indicador. Esta nomenclatura es la misma tanto para la ficha en formato Word como para los datos asociados en formato Excel (por ejemplo: 15. Desempleo.doc / 15. Desempleo.exe).

En los Excel se muestran los datos obtenidos a partir de tablas ordenadas cronológicamente, y la fuente de estos datos. Cada Excel tiene, como mínimo, tantas ventanas como medidas tenga el indicador correspondiente, e incluso más, si alguna medida requiere varios pasos y por tanto varios resultados. Cada ventana se nombra con el número de la medida y la letra del paso, seguido de una breve descripción del contenido (por ejemplo; "1-a.pobl.aturada"). El título de cada tabla coincide con el nombre dado en el apartado de 'metodología-datos' de la ficha técnica en formato Word. Todos los datos que se muestran son datos oficiales.

Tabla 1. Ficha Plantilla

Número. NOM INDICADOR						
Objectiu						
Descripció de les dades que es volen obtenir.						
Conceptes						
Definició de conceptes intrínsecs al indicador.						
Tipus						
Indicador socioeconòmic, mediambiental o de governança						
Disponibilitat de dades						
Dades					Font	Període de referència
Mesura	Act ¹	Op ²	Nom	Codi ³		
1. Nom de la mesura descrita el Dictamen 5/2007		X	Nom descrit al inventari estadístic de les Illes Balears.	número	Direcció general X. Conselleri a Y.	Anys tancats que s'analitzen
2. Nom	X					
Escala de dades						
Mesura	Escala espacial		Escala temporal		Unitats	
	Idònia ⁴	Disponible ⁵	Idònia	Disponible		
1	C.A.		Anual			
	Illla					
	Municipi		Mensual			
2	C.A.		Anual			
	Illla					
	Municipi		Mensual			
Metodologia						
Mesura		PASSOS			DADES	
1	A	Explicació de cada pas a seguir per obtenir les dades de cada mesura.			Referència a la finestra del Excel on hi ha totes les dades.	
	B					
2	A					
	B					
Comentaris						
<p>En aquest apartat es fan comentaris sobre aspectes concrets de l'indicador, tant aspectes descriptius com metodològics. Hi ha tres aspectes clau en metodologia que són reiteratius en diverses fitxes: el càlcul de l'estacionalitat, el càlcul de la població base i càlcul de primeres i segones residències. Aquest fet queda senyalitzat amb "*" en diferents apartats de la fitxa: a "dades-nom", a "unitats", i a "metodologia-dades".</p> <p><u>Canvis del Dictamen:</u></p>						

A totes les fitxes es tracta en concret els canvis que s'han donat del dictamen a partir d'ajustar i profunditzar en el sistema d'indicadors:

- *Anàlisi d'idoneïtat:* En aquest apartat es comenta si l'anàlisi d'idoneïtat es correspon amb la realitat de recerca i obtenció de dades i amb la complexitat de l'indicador. En molts casos, s'ha hagut de disminuir el valor.
- *Nom de l'indicador:* S'ha donat el cas d'haver de canviar el nom de l'indicador perquè no corresponia explícitament amb les dades que es voldrien obtenir. Es el cas de l'indicador 'd'atur' i l'indicador 'població estrangera'
- *Canvi del nom de la mesura:* En alguns casos el nom de les mesures no coincidia exactament amb les dades que es volien obtenir, o bé, no quedava clara la seva finalitat.
- *Nova mesura:* Al treballar els indicadors s'han donat casos en els que s'ha pogut augmentar el nombre de mesures gràcies a les dades disponibles, i a observar la necessitat de contabilitzar algun factor omès anteriorment.
- *Augment del rang de l'escala temporal:* Es el cas de que en el dictamen només es fes referència a una escala temporal anual però necessitèssim les dades mensuals.
- *Font:* En diversos indicadors s'han utilitzat més o diferents fonts de dades per trobar tota la informació.
- S'ha considerat convenient canviar el nom de l'escala espacial 'regió' a 'comunitat autònoma', ja que d'aquesta manera es segueix el mateix criteri lingüístic amb les altres escales espacial: 'illa' i 'municipi'.
- En el cas concret de Menorca el concepte de "zona turística" molt anomenat al dictamen, coincideix en l'escala espacial de "municipi" així que la nomenclatura utilitzada ha estat "municipi".

1Activitat estadística: Conjunt de dades (activitats) que l'administració pública de la Comunitat Autònoma ha introduït al seu inventari perquè són dades útils que s'han de mantenir. En principi, no donen dades oficials fins que no passen a ser 'operacions'.

2Operació estadística: Subconjunt de les activitats que estan recollides dins del pla quadriennal i dins del programa anual és a dir, dins la planificació estadística. Donen dades oficials.

3Codi: Establert a IBESTAT per ordenar la seva base de dades. El primer número marca la unitat estadística responsable, el segon número indica l'activitat, i el tercer número es situa dins de l'anterior indicant l'operació concreta de cada activitat.

4escala (espacial o temporal) idònia: Escala a la qual caldria arribar per obtenir la informació necessària per l'anàlisi de l'indicador.

5escala (espacial o temporal) disponible: Escala de les dades que es tenen disponibles per publicar.